Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 90 (15713) | 1981 оной апрелиин 17, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

ҮГЛӨӨДЭР—КОММУНИС СУББОТНИК!

ЛВРЗ

Улаан-Үдын Ленинэй ордено локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд коммунис субботнигто олоороо хабаадахань. Цехүүдэй, мастерска участогуудай, бригадануудай коллективүүд субботнигой үдэр миин байнгүйгөөр ажаллаха зорилготойгоор зэр зэмсэгээ, продукци гаргаха материалаа бэлэдхэнэ. Хүдэлмэришэдэй дунда ойлгуулламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри элэ үдэрнүүдтэ тон эдэбхитэйгээр ябуулагдана.

Заводоймнай хүдэлмэришэд коммунис субботнигой үдэр нэгэ тепловоз, нэгэ электровоз заһабарилжа, локомотивуудта хэрэгтэй запчастьнуудые эхээр гаргаха юм. Энэ үдэр үйлсэ, талмайнууд сэбэрлэгдэхэ, хашаа хорёо, палисаднигууд будагдаха.

Цехэймнай хүдэлмэришэд, ажалай ба дайнай ветеранууд коммунис субботнигто хабаадажа, олоһон мүнгөөе арбан нэгэдэхи табан жэлэй жасада оруулхаар шиидэнхэй.

Д. ДАРМАЕВ,
заводой хүдэлмэришэн, ажалай, дайнай ветеран,

«Заветы Ильича» совхоздо субботник, воскреснигүүд эмхидхэгдэжэ, конторын хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд, механизаторнууд олоороо нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэнэ.

УЛААН-ҮДЫН РАЙОН

Тэдэнэр бүхыдөө 64 тонно нарһанай шэлбүүһэ бэлдэжэ, хонидой отарануудта асарһан байна. Тэрэнэй хажуугаар ажахыда туһаламжа үзүүлдэг организацинууд, тусхайлбал, Ивалгын леспромхозой коллектив богони болзорто 60 тонно, республикын прокуратурын хүдэлмэрилэгшэд 5 тонно тэжээл бэлдээ. Ингэжэ хамта дээрээ 120 тонно нарһанай шэлбүүһэн бэлдэгдэжэ, малай байрануудта эльгээгдэбэ.

Энэ хэрэгтэ совхозой дирекци, партком ехэхэн анхаралаа хандуулна. Совхозой ажалшад һарадаа 2—3 үдэр нэмэлтэ тэжээл бэлдэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Д. БАЗАРОВ.

КАБАНСК

Агуу ехэ вождь В. И. Ленинэй түрэһөөр 111 жэлэй ойдо зорюулагдаһан заншалта коммунис субботнигто Сэлэнгын барилга-хабсаралтын наймадахи управлениин хүдэлмэрилэгшэд горитой бэлэдхэл хэнэ. Эндэ партийна бюрогой заседани үнгэргэгдэжэ, субботник хүтэлбэрилхэ тусхай штаб байгуулагдаад, начальнигаарнь СМУ-гай начальнигай орлогшо А. С. Спешилов томилогдоо һэн.

«Улаан субботын» үдэр бүхыдөө 560 хүн урид үгтэһэн даалгабарияа ажалдаа гаража хүдэлмэрилхэ юм.

Коммунис субботнигой үедэ барилгашад байрын барилга дээрэ хүдэлхэ юм.

Энэ үдэр дурсагдахгаша СМУ-гай хүдэлмэрилэгшэд, Каменск, Шигаево, Твороговоһууринда барилга хэхэ юм. Бүхыдөө 8-дахи СМУ-гай коллектив «улаан субботын» үдэр 12.5 мянган түхэригэй ажал бүтээжэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй жасада 1700 түхэриг оруулхаар хараалаа.

П. ГРИГОРЬЕВ.

Саланай совхозой Охор-Шэбэрэй отделениин хүдэлмэрилэгшэд бултадаа субботнигто хабаадаха юм. Бүхыдөө энэ үдэр 140 хүн ажалда гараха. Һаалишад болон мал адуулагшад өөһэдынгөө

ТҮНХЭН

хэжэ байһан хүдэлмэри хэхэ. Механизаторнууд полевой стан дээрэ ошожо, хабарай тарилгын хүдэлмэридэ бэлэдхэл хэхэ байна.

Энээнһээ гадна Охор-Шэбэрэй наймаи жэлэй һургуулиин һурагшад болон багшанар бултадаа 150 шахуу хүнүүд таряалан, сабшалан дээрэхи шулуу түүхэеэ гараха.

Мүнөө тарялан болон сабшалан хорёолхын тула һургааг, тулгануудые хэхэ модон зөөгдэхэ байна. Бүхыдөө хоёр километр утатай госхоод шэнээр баригдаха юм. Бэшэниинь заһабарилагдаха, шэнэлэгдэхэ болоно. Эндэ хүдэлхэ хүнүүд олдонхой.

Коммунис субботнигой үдэр хүдэлжэ олоһон салин хүлһөө отделениин хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй жасада оруулхаар шиидэнхэй.

Ц. ДАРМАЕВ,
Хүдөө бэшэгшэ.

СЭЛЭНГЭ

Сэлэнгын районой «улаан субботодо» бэлэдхэлэй хүдэлмэри түлэг дундаа. Ажалшадай дунда ойлгуулламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана. Коммунис субботнигто 18 мянган хүн хабаадажа, энэ үдэр 101 мянган түхэригэй продукци гаргаха юм. 48.7 мянган түхэриг арбан нэгэдэхи табан жэлэй жасада оруулагдаха.

«Гусиноозёрская» үүрхайн хүдэлмэришэд коммунис субботнигто бултадаа хабаадажа, энэ үдэр 1000 тонно эрхим шанартай нүүрһэ малтахаар шиидэнхэй. В. С. Моторов, Б. С. Бальжиев, М. П. Бурдуковский болон бусад энэ үдэр эгээл үндэр бүтээсэ түйлахаар бэлдэжэ байна. Оньһон түхеэрэлгэнүүдээ заһабарилна, зэр зэмсэгээ бэлдэнэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд апрелиин 18-най үдэр сабшалан тарялангай талмайнуудые уһалха, 8 километр хашаа барижа, 36 центнер һүгүрэндөө хүдалхаха зорилго урдаа табина.

Н. НАМСАРАЕВ.

КПСС-эй Яруунын райкомой бюрогой тогтоолоор В. И. Ленинэй түрэһөөр 111 жэлэй ойдо зорюулагдаһан коммунис субботник үнгэргэхэ районно штаб байгуулагдаба. Ажалай энэ

ЯРУУНА

һайндэр үнгэргэхэ штабай начальнигаар партиин райкомой секретарь В. С. Концев, тэрэнэй орлогшоор райгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо Н. Г. Кучаевский томилогдоо.

Һаяшаг үнгэргэгдэһэн штабай түрүүшын заседани дээрэ коммунис субботнигто бэлдэхэ талаар олон асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ район дотор коммунис ажалай энэ һайндэрые ехэ эмхитэйгээр, олон хүнэй хабаадалгатайгаар үнгэргэхэ хүдэлмэри ябуулагдана. Районой промышленна предприяти, эмхи зургаануудта, колхоз, совхозуудта «улаан субботын» үдэр хэгдэхэ хүдэлмэриин хэмжээн тодорхойлогдоо. Олон түрүү коллективүүд хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаха байһанаа мэдүүлнэ.

Д. ДОНДОКОВ.

Репортаж

ҮҮСХЭЛШЭДЭЙ ХАБАР

Хэжэнгын талын хабтагай уужамаар хабарай һнимэгэр хүхэ уняар хөөбэлзэн таража, харааны газарһаа эхи абаһан зэрэлгээн долгилоод, талын дууша жэргэмэлнүүд хонхо мэтэ жэнгиржэ эхилһээр һаянай, Гэбэшье Хэжэнгын совхозой механизаторнууд энэ хабарай һайхан сагые хүлеэһээр үнинэй юм. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр трактор, хүдөө ажахынгаа бусад техникые хэзээ хэзээнэйхиһээ эртэ заһабарилжа дүүргээ һэн.

— Үүсхэлшэд үгэдөө хүрэхэ уялгатай. ха юм даа, — гэжэ совхозой ахамад инженер —хүдэр томо бэетэй Максим Жигмитдоржиевич Бадмацыбиков миһэрнэ. — Республикынгаа бүхы механизаторнуудые уряалһан үүсхэл гаргаад байхадаа, харюусалгаяа мэдэржэ, хаба шадалаа элсүүлхые оролдообди.

Ушхайтын хойто талада оршодог полевой станай газаа жэрылдэн зогсоһон нэгэдэхи комплексын — 16 ДТ трактор, 23 сеялкэ харахадаа, үнэхөөроошье энэ хабарые үүсхэлшэдэй түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаһанда этигэхээр һэн.

— Хоёрдохи жэлээ ингэжэ комплекс болгожо бүхы техникээ хамтадхаад хүдэлжэ байнабди, — гэжэ тэрэнэй бригадир, үнинэй механизатор коммунист Даша Намсараевич Цынгуев тэмдэглэбэ. Даша Намсараевичай харуулха, хөөрэхэ юумэн яһала ехэ байба. Механизаторнуудай тарилгын үедэ байха уужам байранууд соогуур ябаад, залуу тогоошоной бэлдэһэн бүлеэн эдеэнһээ амта хүрэбэбди. Ханаарнь хабарай тарилгын халуун хаһын эхилһэн тухай һануулһан уряа лозунгнууд аржытар бэшээтэй...

«Эхилһэн тухай гэжэ эндэ бэшэхэдээ, алдуу хээгүйбди. Юуб гэхэдэ, ахамад инженер бригадир хоёртой хөөрэлдэһөөр байтарнай аяар Улаан хаяаһаа хара хүрин тооһо дэлһэтүүлэн сэхэ наашаа, нэгэ агрегат дүтэлэн ерэбэ. Арба гаран борной шаггаалһан ДТ-75 тракторай эрьелдээд, һөөргөө даб гэхын тэндэ Максим Жигмитдоржиевич байлга гэһэн тэмдэг үгөөдхибэ. Тооһоншье талада тунажа, шэнэхэн хүхэ кабина сооһоо арбаад жэлэй эндэ механизатораар ажалладаг Дылыкташа Намжиловай энеэбхилһэн хара шарай бултайба.

— Эртээнһээ эдэ бүхы хүдэлмэреэ эхилээгүйдэмнай аргагүй. Газарта бии шииг нойтоной дэгдэшоогүйдэ тэрэниие ашаглаха ёһотойбди. — гэжэ хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэринүүдэй «лайшалхы» штабые толгойлдог, тэрэнэй ябасые уридшалан тодорхойлһон карта зохёоһон энэл совхозой ахамад агроном Нима Балдандоржиев совхозой конторо соо манда мэдээсээ һэн.

— Хүлгөөтэйшье, хүхюутэйшье байна гээшэбди, — гэжэ Даша Намсараевич хөөрэнэ. — Үржын саада үдэр үглөөнэй 9 час багаар мантай мүрысэдэг Худайнай совхозойхид Бата Балданов гэжэ ахамад инженертээ бууажа ерээ һэн. Айлшадайнгаа урда абиртахагүй гэжэ яһалад оролдообди. Тэдэмнай ажаглалта. дурадхалнуудые оруулаад. һайн гэһэн сэгнэлтэ үгөөд ошоо һэн...

Ингэжэ бэе бэеынгээ хүдэлмэри хоёр совхозой механизаторнууд шалгалсадаг заншалтай болоһоор үнинэй ааб даа.

— Тэрэл үдэртөө бидэшье худанайхидта ошоо һэмди. Юрэдөөл, нимэ шалгалтын ашагтайнь арсашагүй, — гэжэ Максим Бадмацыбиков тобшолбо.

Дылыкташа Намжиловай булад агта булгихаяа һанаһандал байрадаа нэгэ дахин огсогод гээд, үнөөхил хүрин шэра тооһоёо гэзэгэтүүлэн урагшаа дабшаба.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын хабар үүсхэлшэдэй хэхэ хүдэлмэриинь хэмжээн ехэ. 5.200 гектарта эртын ороохото ургамалнуудые, тиихэдэ 4 мянган гектарта хожомой культуранууд таригдаха харатай. Гадна Хэжэнгын совхоз 550 гектарта кукуруза ургуулдаг юм. Эдэ бүхы ажалые богонихон болзор соо шанартайгаар бэелүүлхэ зорилгоор тодорхой график табигдана. механизаторнуудтай ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулагдана, үшөө дахин тэдэнэй бэлэдхэл шалгагдана.

— Хоёр комплексымнай 32 гэнжэтэ трактор, 6 «Беларусь», 44 сеялкэ түгэс бэлэн. Тиихэдэ Владимир Нагмитовай хүтэлбэрилдэг К-700 тухэлэй зургаан тракторһаа бүридэһэн тусхай бригада хүдэлмэриин эхилхэ тухай дохёо хүлеэһээр үнинэй. Нимэл байнабди, — гэжэ ахамад инженер яһала сэдьхэлээ ханангяар хэлэбэд. Үнөөхил долгитон байһан зэрэлгээн соо тамаржа ябаһандал үзэгдэн саашалһан, хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэринүүдэй эхи татаһан агрегат тээшээ харан харан зогсобо.

А. ЖАЛСАНОВ.
Хэжэнгын район.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Тарилгын «эхи татаһан» тракторист Д. Намжилов. 2. Борнойлго захалаа. 3. Таряа сэбэрлэлгэ, хорлолго дээрэ үнинэй хүдэлдэг Бальшан Эжинов, складые даагша Дашима Дылыкнимаева үрэһэнэй шанар шалгажа байна.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фотонууд.

НАУЧНА СЕМИНАР

«Хүтэлбэрилгын электронно бишыхан машинануудые, промышленна роботнуудые байгуулга болон нэбтэрүүлгэ ёһотойл эрид шууд хубилалтын арга боломжонуудые нээжэ үгэнэ. Тиимэһээ тэдэ эгээл үргэнөөр хэрэглэгдэхэ ёһотой юм», — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежнев партиин XXVI съезд дээрэ элидхэл хэхэдээ онсолон тэмдэглээ бэлэй.

Ороноймнай эрдэмтэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд электронно промышленностиие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ талаар ехэ ажал хээ, хэнэшье. Электронно гайхамшаг машинанууд, промышленна роботнууд бүтээгдэнхэй. Ороноймнай промышленна предприятинуудай, хүдөө ажахын коллективүүд энэ бүхы орёо нарин приборнуудые, машинануудые шадамар бэрхээр хэрэглэжэ, үйлэдбэриин ашаг үрые, хүдэлмэриин шанарые эрид дээшэлүүлжэ, бага гаргашатайгаар, ехээр продукци гаргана бшуу.

Манай Буряадай республикын промышленна предприятинуудта электронно тоолон-тодорхойлолгын машинанууд, тусхай программаар хүдэлдэг токарьна, фрезернэ станогууд ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэгдэдэг болонхой. Электронно «Наири», «Проминь», «Минск-32», «БЭСМ-4М», «ЕС-1020», «ЕС-1022» түхэлэй машинанууд республикымнай предприятинуудта үргэнөөр хэрэглэгдэжэ, гүрэнэй даабари дүүргэхэ, продукциин шанар һайжаруулжа, үсөөн хүнтэйгөөр ехэ хэмжээнэй ажал хэхэ арга олдоһон байна.

КПСС-эй Буряадай обком, Научно-техническэ бүлгэмэй Буряадай областной совет электронно тоолон-тодорхойлолгын машинануудые промышленна предприятинуудта, бүри үргэнөөр хэрэглэхэ гэһэн зорилго табина. Республикын предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд, эрдэмтэд шэнэ арбан нэгэдэхи табан жэлдэ электронно машинануудые ашаг үрэтэйгөөр үйлэдбэри дээрэ хэрэглэхэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулха болоно.

КПСС-эй Буряадай обкомой үүсхэлээр «Үйлэдбэриие автомат аргаар хүтэлбэрилхэ онол аргые улам түргэнөөр хүгжөөжэ, электронно тоолон-тодорхойлолгын машинануудые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ гэһэн асуудалаар хоёр үдэрэй научна семинар Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэбэ. Энэ семинарай хүдэлмэридэ республикын ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд, эрдэмтэд хабаадаба.

КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь **Л. В. Потапов** семинарэй хүдэлмэри нээжэ, дэлгэрэнгы үгэ хэлэһэн байна. Буряадай АССР-эй Статистическэ управлениин начальник **Ф. И. Ченкиров**, Научно-техническэ бүлгэмэй областной Соведэй дэргэдэхи АСУП-ай комитедэй түрүүлэгшэ **С. В. Дубровский**, Буряадай АССР-эй Госпланай түрүүлэгшын орлогшо **Ц. М. Данзанов** болон бусад хамта 16 хүн элидхэл хэжэ, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ электронно тоолон-тодорхойлолгын машинануудые арадай ажахыда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ тухай онсолон тэмдэглэһэн байнад.

Семинарта хабаадагшад зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа тодорхой шиидхэбэри баталан абаба.

К. ЖАМЬЯНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭД Д. Б. САНГАЖАПОВАДА, М. ЖАПХАНДАЕВТА БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ АРТИСТ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Театральна искусствын хүгжэлтэдэ габьяатай байһанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй арадай артист** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Сангажапова Дарима Базаржаповнада — Буряадай Х. Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй буряад драмын академическэ театрай артистка, Буряадай АССР-эй габьяата артистка.

Жапхандаев Майдарида — Буряадай Х. Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй буряад драмын академическэ театрай артист, Буряадай АССР-эй габьяата артист.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной апрелиин 15.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР В. А. ШАБАЕВТА БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ВЕТЕРИНАРНА ВРАЧ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Хүдөө ажахын үндэр мэргэжэлтэдые бэлдэхэ талаар габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай хүдөө ажахын институдай паразитологи болон фармакологиин кафедрые даагша, ветеринарна эрдэмэй кандидат **Шабаев** Василий Александровичта **Буряадай АССР-эй габьяата ветеринарна врач** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной апрелиин 15.

САРАТОВСКА ОБЛАСТЬДО ЕРЭҺЭН ТУХАЙ

САРАТОВ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев апрелиин 13-һаа 15 болотор Саратовска областьдо ерэһэн байна. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй, нүхэр Л. И. Брежневэй заабаринуудай үндэһөөр колхоз, совхозуудта ороохо таряа үйлэдбэрилгые саашадань ехэдхэхэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсэһэн областной партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ тэрэ үгэ хэлэбэ.

Партийна, совет хүдэлмэрилэгшэдэй, промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн болоо. Арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилгын асуудалнууд тэрээн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

М. С. Соломенцев Зүүн-Урдахи хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлгын институтта хүрэжэ, селекционно түбэй хүдэлмэритэй танилсаһан, областиин хэдэ хэдэн ажахынуудаар ябажа, хабарай тарилгын хүдэлмэридэ бэлэдхэлээр, мал ажал дээрэхи хэрэгүүдээр, хүдөө нютагта социальна шэнэдхэн хубилгалгын түсэбүүдые дүүргэлгээр һонирхоһон байгаа.

«Нитрон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлдэ ажалайнь эмхидхэлтэй, хүдэлжэ байдаг хүсэнүүдые хэрэглэлгэтэй, гэр байра барилгатай танилсаа, Техническэ шэлэй заводто хүрэжэ, совет коммунистнуудай дээдэ хуралдаанай шиидхэбэринүүдые болото дээрэнь бэелүүлхэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөнэй ябаса тухай хүтэлбэрилэгшэдтэй, хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэбэ. М. С. Соломенцев городой барилгатай танилсаһан, байрын гэрнүүдэй кварталнуудай архитектурна түхэл шэнжые һайжаруулха шухала байһан тухайда анхаралаа хандуулһан, промышленна ба эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хүн зоной эрилтые ямараар хангадаг байлгаар һонирхоһон байха юм.

ЕХЭ ДЭБЖЭЛТЫН ОРШОН БАЙДАЛДА

БЕРЛИН. (ТАСС). Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин X съезд парти ба арадай ехэ дэбжэлтын, бүрин хүсэдөөр үгээ ойлголсолгын оршон байдалда ГДР-эй ниислэл хотодо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. 1981—1985 онуудта ГДР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа СЕПГ-гэй X съездын Директивэнүүдэй проектые делегадууд зүбшэн хэлсэнэ. ГДР-эй экономикын хүсэ шадалые али бүхы талаарнь ёэхижүүлхэ, арад зоной һуудал байдалые саашадань һайжаруулха зорилготойгоор республикын экономикын хурдан түргэн хүгжэлтын зорилгонууд тэрээн дотор найруулагданхай.

Наяад онуудта арадай ажахын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын, социалис хани харилсаае хүгжөөхын тула Социалис экономическа нэгэдэлэй оршондо Советскэ Союзтай, аха дүү бусад оронуудтай нягта харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ шухала гэжэ делегадууд үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Ажабайдалай бүхы асуудалнуудаар партиин хүтэлбэрилхы үүргэ ехэ гэжэ онсолон заагдаһан байна.

ГДР-эй Национальна арадай армиин ба хилын харуулай сэрэгүүдэй түлөөлэгшэд съездын делегадуудые, айлшадые амаршалба.

Съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

Арадуудай хани барисаанай түлөө, эб найрамдалай түлөө

Зүрхэнэйнгөө зоригоор, эб найрамдалай хуби заяанай түлөө харюусалгын үндэр мэдэрэлтэйгээр манай ороной олон миллион ажалшад гадаадын оронуудтай хани барисаа, соёлой харилсаа холбоо тогтоодог совет бүлгэмүүдэй холбооной ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаададаг байна. Гадаадын оронуудай арадуудтай һайнаар үгээ ойлголсодог, харилсаа холбоо тогтоодог 77 бүлгэм болон нэгэдэлые энэ эмхи нэгэдүүлдэг юм.

Апрелиин 15-да Союзуудай байшангай Колонно зал соо нээгдэһэн бүхэсоюзна IV конференци дээрэ ССОД-ой түлөөлэгшэд һүүлэй жэлнүүдтэхи хүдэлмэриингөө дүнгүүдые, эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай түлөө ниитын хүсэнүүдэй тэмсэлые саашадань эдэбхижүүлгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэ.

Конференцидэ нүхэр Л. И. Брежневэй эльгээһэн амаршалгые суглараашад удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтаба. КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. В. Зимянин тэрэниие соносон уншаа.

Бүхэсоюзна III конференциһээ хойшо үнгэрһэн үе соо ороноймнай республиканууд, хото городуудта хани барисаанай 13 шэнэ бүлгэм байгуулагдаһан, бүлгэмүүдэй шэнэ отделенинүүд бии болгогдоһон, хамтын гэшүүдэй тоо ниилээд ургаһан байна гэжэ ССОД-ой президиумэй түрүүлэгшэ З. М. Круглова тоосоото элидхэл соогоо тэмдэглэбэ. ССОД-ой ниитын бааза бүхы дээрээ гурбанай нэгэ хубяар ургаа. Манай орон дотор жэл бүри арадуудай хоорондо үгээ ойлголсолгые гүнзэгырүүлгэдэ нүлөөлхэ 55 мянган ехэ хэмжээ ябуулга үнгэргэгдэнэ.

Хани барисаанай совет эмхинүүд зохёохы түйлэй ехэ арга боломжонуудтай байһыень элирхэйлэн гэршэлнэ. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, эдэнэр бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ арадуудай хани барисаатайгаар, хүршэ ёһоор ажаһуужа шадахын тула амгалан тайбан байдал байгуулгада хубитаяа оруулхые оролдоно.

(ТАСС).

ЛЕНИНИАНЫН ХУУДАҺАНУУД

УЛЬЯНОВСК. (ТАСС-ай коор.). В. И. Ленинэй түрэһөөр 111 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран зурагай хоёр выставкэ апрелиин 15-да Ульяновскда нээгдэбэ.

СССР-эй арадай уран зурааша Н. Жуковай акварельнууд, литографинууд эдэнэй нэгэндэ табигданхай. Коммунис парти болон дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэниие байгуулагшын образые эдэ зурагууд байгуулна. Экспозицида оруулагдаһан «Апассионата», «ГОЭЛРО-гой картын дэргэдэ», «Улаан талмай дээрэ» гэһэн бүтээлнүүд уран зурагай ленинианын толотомо хуудаһанууд болоно.

Ульяновскын уран зурааша Б. Склярук Владимир Ульяновай үхибүүн ба эдир наһан тухай бүлэг линогравюра харуулба.

Ленинэй түрэһэн үдэртэ зорюулагдажа, галерейн гол экспозици—Ильич тухай уран зурагай орон доторхи эгээл ехэ суглуулбари шэнэлэгдээ. А. Кибальников, Е. Белашев, Д. Налбандян, В. Ефанов мэтын элитэ ехэ уран зураашадай зохёолнууд тэрэнэй залнууд соо табигданхай.

1970 ондо галерейн нээгдэһэн үдэрһөө хойшо миллионһоо үлүү турист тэрээндэ орожо хараһан байна.

АДУУШАДАЙ ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

Үсэгэлдэр Улаан-Үдэдэ республикын колхоз, совхозуудай адуушад, моришод, адуун һүрэг үсхэбэрилдэг зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон плем-нэгэдэлнүүдэй түлөөлэгшэд сугларaa. «Адуун һүрэг үсхэбэрилхэ талаар 1980 оной дүнгүүд болон энэ һалбариие саашадань эрид хүгжөөхэ зорилгонууд тухай» асуудалаар Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министр **В. У. Дарханов** элидхэл хээ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Яруунын районой Витимэй совхозой директор **В. С. Медведев**, Хурамхаанай районой Һахалиин совхозой ахалагша адуушан **А. Г. Бурцев**, Зэдын районой Ториин мори үсхэбэрилгын заводой ахамад зоотехник **Г. И. Вильнер**, Яруунын районой Исэнгын совхозой адуушан **Б. Ц. Цыренов**, Захааминай районой Далахайн совхозой ахамад зоотехник **Б. Б. Гомжапов**, Зэдын районой Ториин совхозой адуушан **Г. Б. Сосоров**, Байгалай ОПХ-гай зоотехник-селекционер **Ю. В. Пушкарев**, Түнхэнэй райгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад зоотехник **В. Д. Зарбаев**, Кабанскын районой «Щергинский» совхозой моришон **П. А. Орлов**, Баунтын районой Амаладай совхозой директор **Ф. Н. Башкуев**, Буряадай хүдөө ажахын институдай доцент **М. С. Иванов** гэгшэд хабаадалсаа.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо **Б. И. Николаев** зүблөөндэ хабаадалсажа, үгэ хэлээ.

1980 ондо ажалдаа һайн үрэ дүн түйлаһан түрүүшүүлдэ Хүндэлэлэй грамотанууд болон үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨН — олоной зохёохы эдэбхи № 2

МАЛШАДАЙ АЖАЛАЙ ДЭЛИСЭ

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй 1-дэхи кварталай дүнгүүдые абажа харахада, республикамнай гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 137 процент, һү — 109 процент, үндэгэ — 113 процент дүүргэһэн байна. Гүрэндэ мяха худалдаха кварталай түсэбые 18 районой ажахынууд дүүргээ. Гансал Захааминай район энэ даабаряа 96 процентдэ хүргөө. Бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаһан үхэрнүүдэй дунда зэргын шэгнүүр 312 килограмм, гахайнуудай — 94 килограмм татаһан байна. Кабанскын районой ажахынуудай тушааһан 1146 үхэрэй тус бүринь дунда зэргээр 347 килограммтайгаар абтаа. Мүн Хоринин, Улаан-Үдын, Түнхэнэй районууд 333 — 323 килограммтай үхэрнүүдые худалдаһан жэшээтэй.

Гүрэндэ һү худалдаха кварталай даабари 16 район бэелүүлжэ, Ахын, Прибайкалиин, Улаан-Үдын районуудай ажахынууд лэ тэрэнээ дүүргээгүй үлэһэн байна. Һү худалдаха түсэбөө эгээн ехээр үлүүлэн дүүргэһэн районуудай тоодо Хоринин, Бэшүүрэй, Зэдын, Түнхэнэй районууд ороно. Хоринин районой Дээдэ-Тайлсын совхозойхид гүрэндэ һү худалдаха даабаряа 218 процент дүүргэжэ, республика дотороо эрхимлээ. Мүн Зэдын районой «Заречный», Оёорой, Бэшүүрэй районой Охин-Булагай, Загарайн районой Эрхирэгэй совхозууд һү ехээр тушааһан байна.

Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүнэй хэмжээе абажа үзэбэл, бултанһаа ехые Түнхэнэй районой ажахынууд (525 килограмм), Хойто-Байгалай (538 кг.), Кабанскын (495 кг.) ажахынууд һааһан байна.

Үнгэрһэн гурбан һарын туршада республикын колхоз, совхоздо 619.484 хурьган абтаа гэхэ гү, али урда жэлэй энэ үеынхиһөө 34 мянга шахуугаар олон болоно. Мухар-Шэбэрэй болон Улаан-Үдын районуудһаа бэшэ бүхы районууд нёдондоной энэ үеынхиһөө олон хурьгадые томо болгожо байна. Абтаһан бүхы хурьгадай 2 процентнь үхэл гарзада оруулагдаа. Хурьгадаа һайнаар түлжүүлжэ байһан районуудай тоодо Хурамхаанай, Хоринин, Баргажанай, Түнхэнэй, Хэжэнгын районууд ороно. Зуун эхэ хонин, эмэ түлгэн бүриһөө эгээн олон хурьга түлжүүлжэ байһан районуудые дурдабал, Захааминай (84 хурьга), Яруунын (78), Хоринин (73), Ахын (72 хурьга) районууд тудаба.

Мүн энэ үедэ республикын ажахынуудта 31.389 тугал абтаад, 28.779-ниинь томо болгогдожо байна. Урда жэлэй энэ үеынхиһөө Ахын, Прибайкалиин, Баргажанай, Хойто-Байгалай, Кабанскын, Зэдын районуудай колхоз болон совхозууд олон тугал абанхай.

Энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда бүхыдөө 41.798 поршоонхо абтаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхиһөө 10.600 гаран толгойгоор олон байба. Гахай олонтой Кабанскын районой ажахынууд нёдондонойхиһоо 5900-гаад поршоонхо олоор абажа, нилээд һайнаар түлжүүлжэ байна. Тэрэшэлэн Түнхэнэй, Баргажанай, Бэшүүрэй районуудта муу бэшэ.

Адууһа мал, түл түрэсэ олонхи ажахынуудта урда жэлэйхиһээ гарза хоролто багатайгаар ондо оруулагдажа байна. Эдэ һарануудта эбэртэ бодо малай үхэл гарза нёдондоной энэ үеынхиһөө 2,4 дахин, хонин, хурьгад — 2,8 дахин бага болоо.

Үнеэдые, эмэ хашарагуудые, эхэ гахайнуудые ороондо оруулха, үрэжүүлхэ хүдэлмэри урдынхиһаа нилээд урагшатайгаар ябуулагдана.

Байгша оной апрелиин 1-дэ бии байгаа бүхы тэжээлые нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулжа үзэхэдэ, 61 процентээр ехэ болоно. Илангаяа Хурамхаанай, Хэжэнгын, Яруунын районууд 4 — 6 дахин ехэ тэжээлтэй байна. Тиимэһээ малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр, гарза багатайгаар түгэсхэхэ арга боломжонууд хаа хаанагүй бии гээшэ. Тэрэниие хүсэдөөр хэрэглэхэ шухала.

ХҮН БҮХЭНЭЙ ЭДЭБХИ ХЭРЭГТЭЙ

Сэлэнгын район һү һаалиин мал үсхэбэрилхэ шэглэлтэй эгээн томо районуудай нэгэн байһан һэн тула һаалишадаараа үнинэй суурхадаг гээшэ. 1968 онһоо эхилжэ, жэл бүри үнеэн бүриһөө 5 мянга гаран килограмм һү һаажа алдаршаһан Социалис Ажалай Герой Надежда Лазаревна Тадвашкина, Ноёхоной эрхим һаалишад Тагзима Сабировна Закирова, Лидия Дамбаевна Дылыкова, Зинанда Цыбиковна Гылыкова, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай фермын түрүү малшан Цырена Дашидондоковна Мункуева болон бусад хамта 32 һаалишан арбадахи табан жэлэй хубиингаа даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэһэн габьятай.

Гэбэшье һү һааха, гүрэндэ тушааха түсэбөө сэлэнгынхид дүүргэжэ шадаагүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ үнеэдэй ашаг шэмын доошолжо байһан тухай нимэ баримтанууд гэршэлнэ. Хэрбээ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ районой ажахынуудта үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2128 килограмм һүн абтаһан байбал, нёдондо оройдоо 1581 килограмм һүн һаагдаһан байха юм. 23 фермын коллективүүдэй дундаһаа 4-ниинь лэ табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ шадаа.

Үнеэдэй һү шэмэ юундэ доошолноб, ямар аргаар гээгдэлһэ гарахаб гэһэн асуудалнуудые районой түрүү һаалишад «УЛААН СЭЛЭНГЭ» газетын «түхэрээн столдо» тээсгэн сугларжа, хаража үзэһэн байна.

Социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэхэ тухай профсоюзудай хүдөө ажахын Сэлэнгын райкомой түрүүлэгшэ **В. Б. Басанов** хэлээ.

—Ажахынуудай фермэнүүд бэе бэеһээ ехэшье илгаагүй гэжэ тэмдэглэхэдэ алдуу болохогүй. Олонхи колхоз, совхозуудта мүнөө үеын эрилтэдэ харюусама һү һаалиин комплекснууд ашаглагдана. Тэндэхи ажалай зарим тэдынь оньһожоруулагданхай. Тэжээлээршье хангагдаһаниинь мүн адлирхуу. Теэд юундэ зарим һаалишадай һү ехээр һааха байхада, нүгөө зариман горитой һү абанагүйб? Жэшээлхэдэ, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Залаагай фермэдэ хүдэлжэ байһан Т. Закирова үнеэн бүриһөө хоёодоо ехэ һү абажа шадана. Тиихэдэ хажуудань адли байдалда хүдэлдэг Л. Гармаева тэрэнэй абадаг һүнэй хахадай шэнээниие һаадаг байха юм. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Үдэнгын фермын, Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой түбэй комплексын түрүү болон гээгдэжэ ябаһан һаалишадай үнеэн бүриһөө һарын туршада абаһан һүнэй хэмжээн 10—50 килограммаар ехэ, бага байха юм.

Зэргэлээд хүдэлжэ байһан хоёр һаалишадай харюусалга, оролдосо, ажалайнь гурим адли бэшэ гэжэ нимэ жэшээнүүд дээрэ харанабди. Дүршэлгүй гү даа, али ажалдаа хайхарамжагүй һаалишад, малшадые һурган хүмүүжүүлхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулха ёһотой болоод байнабди. Район дотор 220 һаалишан хүдэлжэ байна. Түрүү коллективүүдэй, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шэнжэлээд үзэхэдэ, эдэнэр фермэ дээрэхи бүхы хүдэлмэреэ нарин гуримаар ябуулдаг, ажалай журам хэлбэришэгүйгөөр сахидаг, үйлэдбэридөө тохёолдоһон дутагдалнуудые дары усадхаха хэмжээ абадаг байна.

Эдэ асуудалнуудые шиидхэхэдэ партиина, комсомолой болон профсоюзай организацинууд ехэ нүлөө үзүүлхэ үүргэтэй. Зүгөөр зарим ажахынуудай профсоюзай организацинууд социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэнэй дүнгүүдые саг болзортонь согсолжо, ажалай журам бэхижүүлхэ хүдэлмэреэ һуларуулаа гэжэ мэдэрхэ ёһотойбди. Тусхайлбал, Сэлэнгын совхоздо һаалишадай мүрысөөнэй дүн хойнотожо согсологдоно. Тиимэһээ мүрысөөнэй урагшань урялха, урма зориг бадаруулха үүргэ һуларна ха юм. Хэмнай түрүүлжэ, хэн гээгдэжэ ябанаб гэжэ арбан хоног бүриин дүнгөөр элирүүлээд, эрхимлэгшэдэй ажалые жэшээ болгон, гээгдэгшэдэй ушар шалтагааниие элишэлжэ, тэдэнэртэ туһалха хүдэлмэриие гуримшуулха хэрэгтэйааб даа.

Малшадта зохидоор ажаллаха арга олгохо хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандажа болохогүй. Цайдамай фермын коллектив һайнаар хүдэлдэг гээшэ. Гэбэшье тэндэ Улаан булан байгуулха асуудал шиидхэгдээгүй байһаар.

—Манай Вершинын комплекс үргэдхэгдөөд, харууһалагдадаг малай тоо олошоржо, мүнөө 20 һаалишан ажаллажа байнабди. Ажалаймнай хүнгэдхэһэн автоуһалуури, шабааһа шабха сэбэрлэхэ транспортер хүдэлгэгдэнэ. Һаалиин малда үгтэхэ һолоомон ууралаар зөөлэрүүлэгдэнэ, тарла талханай зүйлтэй үнеэдтэ үгтэжэ байгаа. Энээнэйл ашаар үнеэн бүриһөө 3100 килограмм һү һааха үялгаяа бэелүүлжэ шадаһан байнаб.

«Байза, мүнөө үдэшэнэй һаалгые түргэхэнөөр дүүргэжэрхёод, өөрынгөө нэгэ хэрэг хэхэ байна» —гээд хайша хэрэгээр ажалдаа хандадаг һаалишад бии. Эдэнэр үнеэнэй һү шэмые үдэртөө 1—2 килограммаар алдаһаар байжа, гээгдэлдэ ороно гэжэ һанагшаб.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ гурба мянганай дабаан дээрэ ходо ябаха бэзэб гэжэ бэедээ бата найданаб.

Кировэй нэрэмжэтэ совхозой һаалишан **М. И. Власова** һү һаалиин доошолһоной үшөө нэгэ шалтагаанда тогтоо. Юуб гэхэдэ, эдэ жэлнүүдтэ һү багатай, муу хүхэ дэлэнтэй, һубайрдаг гэжэ шэнжэлэгдэһэн үнеэд тэрэ дороо гологдожо, мяхалиг малай гүүртэдэ гү, али гүрэндэ тушаагданагүй. Иимэ дарамта хоёр үнеэн минии һүрэгтэ бии. Зүгөөр нимэ үнеэдые залуу гунжадаар һэлгэхэ арга олгогдоногүй. Һайн үнеэд болгогдохо гунжадые бэлдэхэ хэрэг совхоздо мууса табигданхай.

Мүн зунай бэлшээри үбэлэй байраһаа холо, хоёр-гурбан гол горхо дабажа, тэндэ хүрэгдэдэг. Үбэлэй байрада зуһахада таагүй, үнэр танар, шабардама шалбааг байдаг. Юрэдөө, манай фермэдэ зуһалаа түхеэрхэ хэрэгтэй.

Манай совхоздо мүрысөөнэй дүн 2—3 һарын туршада согсологдоногүй гэжэ М. Власова мэдүүлээ.

—Манай фермэ зундаа үнеэдээ адуулха һайжаруулагдамал бэлшээритэй юм, —гээд Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан **Ц. Д. Мункуева** анхарба. — Теэд энэ бэлшээриин хойноһсо харууһалха хүдэлмэри ябуулагданагүй. Эндэхи хашаа хорёо үмхиршэнхэй, зарим газартаа һандаршанхай, заһагданагүй. Энэ бэлшээриие хабар эртэ һайнаар уһалжа, үтэгжүүлжэ болохо байгаа. Тиигэбэл, һайн ногоон ургаха бэлэй.

Олон ушарта һаалишад дуталдажа, үнеэд һаагдангүй үлэжэ, ехэ һүн алдагдана. Һаалишадай амархада хүдэлхэ хүнүүд олдодоггүй. Тиин һаалишадта бэеэ аргалуулха курорт, санаторидо путевко үгэхэ асуудал шиидхэгдэнэгүй.

Юрэнхылөө эндэ шүүмжэлхы удхатай, ашатай туһатай хөөрэлдөөн болоо.

Н. НАМСАРАЕВ,
манай корр.

Сэлэнгын районой түрүү һаалишадай уулзалгада хабаадагшад (зүүн гарһаа): «Эрдэм» совхозой һаалишан В. Цыбикдоржиева, Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой һаалишан Н. Ишиева, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад Н. Рябова. М. Чултумова.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ АЖАЛШАД! ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДААБАРИНУУДЫЕ АМЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ, ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ТУГЫЕ ҮНДЭР ДЭЭРЭ ҮРГЭЖЭ ЯБАГТЫ!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа).

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

НАЙДАМТАЙ ДАБШАСА

Арбадахи табан жэлэй туршада манай фабрикын коллектив эршэтэй шэнгаар, амжалта ехэтэйгээр ажаллажа гараһан байна. Үндэгэ, шубуунай мяха үйлэдбэрилхэ, тэдэниие гүрэндэ тушааха түсэбтэ даабаринууд жэл бүхэндэ үлүүлэн дүүргэгдэжэ, продукциин шанар дээшэлүүлэгдэжэ, тэрэнэй өөрынь үнэ сэн хямдаруулагдажа байгаа.

Үнгэрһэн 1980 ондо фабрикэдамнай 78 миллион гаран үндэгэн абтажа, тэрэнэй 73 миллион гараниинь гүрэндэ худалдагдаһан байна. Эмэ тахяа бүриһөө 244,7 үндэгэн абтаа. Мүн гүрэндэ 7574 центнер тахяагай мяхан тушаагдаа. Бүхыдөө 2,5 миллион гаран түхэриг сэбэр олзо оруулагдаһан жэшээтэй.

Жэл бүхэндэ иимээр ажаллаһанай ашаар гүрэндэ үндэгэ, мяха тушааха арбадахи табан жэлэй түсэб В. И. Ленинэй түрэһөөр 110 жэлэй ойн үдэр хүрэтэр сүм дүүргэгдээ һэн. Коллективэймнай энэ ажал үндэрөөр сэгнэгдээ. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада манай коллективтэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг нэгэ дахин (1978 оной дүнгөөр), РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг дүрбэ дахин барюулагдаа.

Туйлаһан эдэ амжалтануудаараа коллективнай һанаагаа амарнагүй. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ бүри ехэ үрэ дүнгүүдые туйлаха хүсэлтэйбди. Юуб гэхэдэ, партиимнай XXVI съездын шиидхэбэреэр эдеэ хоолой программа зохёогдожо, арад зониие мяха болон мал ажалай бусад продуктнуудаар найдамтайгаар хангаха зорилго табигдаба бшуу.

Шэнэ табан жэлэй туршада фабрикамнай саашадаа үргэдхэгдэжэ дүүрэхэ, 1985 ондо 90 миллион үндэгэ үйлэдбэрилдэг болохо хараатай. Хэдэн шэнэ цехүүд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаха юм.

Арбан нэгэдэхи табан жэлые манай коллектив хурдан алхамаар угтаба. КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоходоо коллективнай шэнэ уялгануудые бэедээ даажа абаһан байна. Тэрэнэй ёһоор энэ жэлдэ эмэ тахяа бүриһөө 245 үндэгэ абаха, гүрэндэ үндэгэ худалдаха жэлэй түсэб 1981 оной декабриин 25-да дүүргэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ, үйлэдбэриин гаргаша хороожо, 2,6 миллион түхэриг сэбэр олзо оруулхаар хараалагдаа һэн.

Эдэ үдэрнүүдтэ байгша оной түрүүшын кварталай дүнгүүд согсологдобо. Энэ үедэ 20.401 мянган үндэгэн абтажа, 18.854 мянганиинь гүрэндэ тушаагдаа. Тиигэжэ түсэбтэ даабари арбаад процентээр үлүүлэн дүүргэгдээ. Мүн гүрэндэ мяха худалдаха түсэб үлүүлэгдээ. Ондоогоор хэлэбэл, урда жэлэй энэ үеынхиһөө 1,7 миллион үндэгэн олоор абтажа, 1 миллионһоо олоор гүрэндэ тушаагдаба гээшэ.

Эдэ дүнгүүдээ анхаралдаа абажа, мүн «Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай һаяхан абаһан тогтоолдо харюу болгон, манай фабрикын коллектив урид абаһан социалис уялгануудаа дахяад хаража, энэ жэлдэ 80 миллион үндэгэ үйлэдбэрилхэ, 3 миллион түхэригэй сэбэр олзо оруулха зорилго хараалба. Тиихын тула үйлэдбэридөө бии байгаа арга боломжонуудые гүнзэдөөр хэрэглэхэ, эрдэмэй туйлалтануудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхэ, шубуушадай дунда социалис мүрысөө хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлхэ тухай хэлсэжэ, бодото хэмжээнүүдые абажа байнабди.

Нэн түрүүн 4-дэхи, 6-дахи цехүүдэй хоёр-хоер секцидэ шэнэ түхэлэй клеткэнүүдые табижа, тэндэ үндэгэлхэ олон тахяа һургадаг болохо байнабди. Энэмнай үндэгэ үйлэдбэрилгые нилээд дээшэлүүлхэ арга олгохо байна. Мүн шубуудай тэжээлэй шанар һайжаруулһанай ашаар тахяануудай үндэгэлсые ехэ болгохо гэжэ оролдонобди.

Нёдондо жэлһээ өөһэдынгөө хүсөөр ногооной витаминтай гурил гаргадаг болообди. Юуб гэхэдэ, 1979 оной ноябрьда манай фабрикын мэдэлдэ Түнхэнэй шубуунай фабрика үгтэһэн юм. Тиихэдээ манда 500 гектар таряалан үгтөө һэн. Нёдондо тэндээ олон жэлэй ногоонуудые, горох-овёосой холисо тарижа, ногооной гурил гаргаха АВМ агрегат тодхогдоһон байгаа. Энээнэй ашаар үнгэрһэн жэлдэ 450 тонно ногооной гурил үйлэдбэрилжэ, тэрэнээ шубуунай тэжээлдэ нэмэлсэнэбди. Мүнөө жэлдэ АВМ түхэлэй үшөө нэгэ агрегат тэндэ тодхожо, адагынь 500 тонно ногооной гурил гаргахаар хараалнабди. Ногооной гурилай шанар дээшэлүүлхын тула тэрэнээ гранул болгохо хүсэлтэйбди. Урдань ногооной гурил бэлдэжэ, бүхы орон соогуураа ябадаг байгаабди. Саашадаа тэрэниие бүри ехээр үйлэдбэрилдэг болохо һанаатайбди.

Тэрэшэлэн фабрикынгаа дэргэдэ элдэб хаядаһа хэрэглэжэ, үдэртөө 800 — 900 килограмм мяха-яһанай гурил бэлдэнэбди. Энэмнай бапал тэжээлэй шанар дээшэлүүлэлсэнэ. Гадна тэжээлдэнь загаһа нэмэлсэхэдэ тахяанууд һайнаар үндэгэлдэг гэжэ шэнжэлэгдэнхэй. Тиимэһээ тэрэниие бэдэржэ, тахяануудтаа үгэлсэнэбди.

Тахяагай үндэгэлсэдэ электрын элшэ туяа ехээр нүлөөлдэг байна. Энэ жэлһээ манай электригүүд ахалагша инженер Михаил Афанасьевич Лизуновой хүтэлбэрээр 1-дэхи бригедын цехүүд дотор элшэ туяа графигай ёһоор үгэжэ байха автомадуудые тодхоо. Энэнь айхабтар зохид байшоо. Урдань хүнүүд цехүүд соогуур электрын гал носоожо, унтараажа ябадаг һэн. Мүнөө эндэ хүнүүдэй хамаарха хэрэггүй болоо. Автомат арга хэрэглэхэдэ мүн электрын элшэ хүсэн алмагдадаг болоо. Иигээд иимэ автомат 2-дохи бригадын цехүүдтэ тодхогдохо юм. Мүн трансформаторнуудай хүдэлсэ автомат аргаар хубилгагдадаг болонхой. Энээнэй ашаар электрын лаампанууд урдынхиһаа удаан хэрэглэгдэдэг болонхой. Манай фабрикада 6 мянга гаран лаампын носоогдодог байһые хараада абабал, энэмнай хэды ехэ аша үрэтэй байха болоноб даа.

Үшөө ямар шэнэ онол арганууд хэрэглэгдэнэб гэхэдэ, инкубаторто табигдадаг үндэгэнүүдэй шанар һайжаруулхын тула эхэ тахяануудай цех сооһоо үндэгэнүүд хоёр час болоод лэ суглуулагдана гэхэ гү, али урдань үдэртөө нэгэ дахин суглуулдаг байгаа һаа, мүнөө дүрбэ дахин абадаг болообди. Иигэжэ цех сооһоо удаан хэбтээгүй, тэрэ дороо дезинфекци хэгдэһэн үндэгэнүүдһээ олоншье, шэрхи һайншье дальбараанууд абтадаг болоо. Энэмнай фабрикын хүдэлмэридэ ехэ нүлөөлһэн байха юм.

Фабрикымнай мэргэжэлтэд һайн үүлтэрэй, эгээн олон үндэгэ үгэхэ үүлтэрэй тахяануудые үдхэдэг байна. Манай эндэ Канадын сагаан леггорн үүлтэрэй, 444-дэхи кроссой «у» һалтарай эмэ тахяанууд, 288 кроссой — «В» һалтарай эрэ тахяанууд үсхэбэрилэгдэнэ. Иимэ үүлтэрэй үндэгэнүүдые 1—2 жэл болоод лэ Баруун-Сибириин зональна шубуудай туршалгын станциһаа, Хабаровскын госплемптицзаводһоо асардаг байнабди.

Бидэнэр ажал эмхидхэлгэдэ ехэ анхарал хандуулдаг гээшэбди. 1977 онһоо хойшо фабрикын шубууд бригадна звеньевой гуримаар харууһалагдана. Шубуушаднай ээлжээлэн хүдэлжэ, неделидээ хоёр үдэр амардаг байха юм. Үйлэдбэриин һалбаринууд хоорондын тоосоондо чек хэрэглэгдэнэ. Шубуушан бүхэн үглөөнэй 8 часһаа үдэшын 5 час хүрэтэр ажалладаг, үдэ багта нэгэ час амардаг, эдеэлдэг гуримтай. Тэдэнэр фабрикынгаа столоводо хүнгэлэгдэһэн сэнгээр эдеэлдэг юм.

Шубуушадай, слесарьнуудай мэргэжэл, шадабари дээшэлүүлхэ зорилгоор жэл бүхэндэ тэдэнэрые республикын хүдөө ажахын кадрнуудай һургуулида һургадагбди. Мүн тэдэнэр ажалаа хэжэ байгаад, 48 часай программаар фабрика дотороо һуралсадаг юм. Недели бүхэнэй четвергдэ хоёр часай туршада тэдэнэр һуралсадаг гуримтай. Эндэ фабрикын мэргэжэлтэд хэшээлнүүдые үнгэргэдэг уялгатай.

Гэхэтэй хамта бидэнэр хүдэлмэришэдэй һуудал байдал һайжаруулха гэжэ саг үргэлжэ оролдонобди. Эдэ жэлнүүдтэ хоёр айлай байха байратай 33 гэр, дүрбэн айлай байратай гурбан гэр, һүүлэй үедэ 27 квартиратай гэрнүүдые барябди. 90 үхибүүдые байлгаха сад-ясли бии. Гансахан энэ жэлдэ 27 квартиратай гурбан гэр, 4 квартиратай нэгэ гэр, хүдэлмэришэдэй бэеэ угааха душтай павильон ашаглалгада оруулагдаха юм.

Саашадаашье энэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ байна. Сотниково тосхондо энэ табан жэлэй туршада 27 квартиратай 10 гэр, 90 хүүгэдэй багтаха саад, 640 үхибүүдэй һууритай шэнэ һургуули, эдеэ хоолой болон эд хэрэгсэлэй магазинуудтай худалдаа наймаанай түб шэнээр түхеэрэгдэхээр хараалагдана.

Фабрикын дирекци, партиина болон профсоюзай организацинууд хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулдаг байна. Продукциин шанар һайжаруулһан, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэн, үйлэдбэриин ашаг үрэ ехэ болгоһон хүнүүдые урмашуулха зорилготоигоор социалис мүрысөөнэй гурим жэл бүхэндэ зохёогдожо, баталагдан абтажа байдаг. Мүрысөөн бригаданuудай, звенонуудай, цехүүдэй хоорондо дэлгэрдэг. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшад бүгэдөөрөө социалис уялгануудые абадаг. Мүрысөөнэй дүн һара, квартал, жэл бүри тогтоогдомол болзортоо согсологдожо байдаг гуримтай. Һара бүхэнэй дүнгөөр мүрысөөндэ эрхимлэһэн шубуушан-операторай хүндэлэлдэ ажалай алдар солын Улаан туг фабрикын конторын дэргэдэ үргэгдэдэг, тэдэндэ мүнгэн шан барюулагдадаг юм.

Кварталай дүнгөөр түрүүлжэ, 1-дэхи һуурида гараһан коллективтэ дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шан олгогдодог байна. Жэлэй дүнгөөр «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэ хүдэлмэришэдтэ олгожо, тиимэ тэмдэг зүүлгэгдэнэ. Үнгэрһэн жэлэй дүнгөөр 15 хүндэ иимэ нэрэ зэргэ олгогдопон байна. Ажалай түрүүшүүлдэ ВДНХ ошожо хараха путёвко үгтэдэг, мүн аяншалгын хүнгэлэгдэһэн сэнтэй путевко барюулагдадаг. Һайнаар ажалладаг, эрдэм бэлигээ дээшэлүүлдэг, гэр бүлэдөө жэшээ харуулдаг хүнүүдтэ «Коммунис ажалай ударник» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдожо, тусхай үнэмшэлгэ үгтэнэ. Мүнөө үедэ иимэ нэрэ хүндэдэ хүртэгшэдэй тоо 200 гаран болонхой. Түрүүшүүлдэ «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн значок барюулагдана. Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй фото-зураг тусгаар самбарта табигдадаг. Бригада бүхэндэ мүрысөөнэй дүнгүүд олоной анхаралда харуулагдадаг, түрүү дүй дүршэл согсолхо, тэрэниие бүгэдын шадабари болгохо хүдэлмэри ябуулагдадаг байна.

Фабрикадамнай ажалша бэрхэ зон олон. Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ коммунистнууд, комсомолшууд ходо ябадаг. Коммунистнууд В. М. Козулина (дальбараануудые дэгжээдэг 2-дохи бригадын бригадир), В. М. Шубина (эхэ тахяануудай цехые даагша), С. И. Тихонов (тэжээл буйлуулдаг цехэй бригадир), Г. Э. Элов (жолоошон) ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Шубуушад - операторнуудай дундаһаа В. Москалева, Т. Чистякова, А. Глотова, Е. Афанасьева, В. Максимова, слесарь-операторнуудай зэргэһээ В. Маслаков, А. Слепов, А. Крюков болон бусад эрхим ажалаараа шалгарна. Үндэгэлдэг тахяануудай 1-дэхи бригадын бригадир К. Дорофеев жэл бүхэндэ мүрысөөндэ түрүүлжэ гарана.

Коллективүүдэй үдэр бүри хэһэн хүдэлмэриин дүн фабрикын газаа тодхогдоһон, гэрэлтүүлэгдэдэг самбар дээрэ харуулагдадаг, радиогоор дамжуулагдадаг юм.

Иигэжэ манай коллектив КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоо урид бэелүүлхэ гэһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ жагсаба гээшэ.

А. СОКОЛОВ,
Сотниковско шубуунай фабрикын директор.

УУЛЗАЛГАНУУД АША ТУҺАТАЙ

Партиин XXVI съезд дээрэ тоосоото элидхэл хэхэдээ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев «Социалис мүрысөөн олониитын зохёон байгуулга мүн. Тэрэ хадаа ут үлхаараа хүнүүдэй дээдэ зэргын оюун мэдэрэлһээ, эдэбхи үүсхэлһээ эшэ үндэһэтэй юм. Имагтал иимэ эдэбхи үүсхэл үйлэдбэриин нөөсэ баялигые элирхэйлэн оложо, ашаглаха ябадалда, хүдэлмэриин ашаг үрые ба шанарые һайжаруулхада туһа нэмэри болоно» гэжэ тон зүбөөр тодорхойлон хэлээ бэлэй. Нээрээшье социалис мүрысөөнэй таһаршагүй нэгэ хуби болохо өөһэд хоорондоо ябалсажа шалгалсадаг гурим яһала аша үрэтэй байһанаа харуулаа юм. Тодорхойлон хэлэбэл, һүүлэй жэлнүүдтэ Түнхэнэй районой ажахынууд хоорондоо социалис мүрысөөнэй хэлсээ баталһанай удаа тусхай графигаар дундаа ябалсажа, илангаяа харюусалгата хаһалаа бэлдэхэ хүдэлмэреэ шалгалсажа, ушарһан, элирүүлэгдэһэн дутагдалаа усадхаха тухай нүхэдөй ёһоор зүбшэн хэлсэдэг гуримтай. Мүн энэ үедэ хэн нэгэнэйнгээ түрүү онол арга, дүй дүршэлөөр һонирхожо, халан абалсадаг заншалтай юм.

Һаяхан нэгэ иимэ хани халуун уулзалга Хуурай-Һубаг һууринда болоо. Тодорхойлон хэлэбэл, «Восточные Саяны» колхозой мүрысэдэг Саяанай совхозой түлөөлэгшэд — ажалай түрүүшүүл, соёлой хүдэлмэрилэгшэд, уран һайханай самодеятельностиин гэшүүд эндэ ерэжэ уулзалга үнгэргэһэн байна. Айлшад хүршэ ажахынгаа коллективтэ һүүлэй жэлнүүдтэ туйлагдаһан экономическа болон социальна хүгжэлтэ тухай хөөрэжэ үгэхэһөө гадна, соёлойнь байшан соо һонирхолтой концерт харуулһан байха юм.

Хүршэнэртөө айлшалһан ажахын парткомой секретарь В. Б. Бальбсев уулзалгын үедэ үгэ хэлэхэдээ гол түлэб совхозойнгоо хүдэлмэришэдэй партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө үсэд нэтэрүүгээр тэмсэжэ байһан тухайнь хөөрэжэ үгөө. Илангаяа мүнөө, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ адууһа малаа һайнаар, ногоон дээрэ гаргажа, орооһо таряанай, үбһэ болон тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса заабол ургуулхын түлөө онсо оролдолго гаргажа байһыень тэмдэглээ. Мүнөө тус ажахы хабарайнгаа тарилгада түгэс бэлдэнхэй. Сабшалан, поли дээрэнь наг шэбхэ гаргаха, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха, газараа уһалха хүдэлмэри үдэрһөө үдэртэ үргэнөөр ябуулагдажа байна.

Айлшад Харблангуудай һаалиин фермэдэ ошожо, тэндэхи һаалишадтай уулзажа, ажал хэрэгтэйнь танилсаа, дүй дүршэлөөрнь һонирхоо. Эндэ фермые даагша Н. Н. Адушеев коллектив тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрөө.

Тус фермэдэ 34 хүн ажалладаг. Тэрэнэйнь 21-ниинь залуушуул юм. Тиимэһээ энэ фермэ комсомол-залуушуулай коллектив гэһэн нэрэ солотой болонхой. Эндэ бүхыдөө 10 һаалишан хүдэлмэрилнэ. Дурсагдагша коллектив 225 үнеэ, 500 тугал, буруу харууһална. Байгша оной нэгэдэхи кварталда энэ фермын коллектив һү үйлэдбэрилхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн юм. Тусхайлан хэлэбэл, бүхыдөө 790 центнер һү һааха түсэбөө 813 центнертэ хүргөө. Иигээд ерэхэдээ тус фермэ район дотороо эрхимлэһэн коллективүүдэй нэгэн тула халан абамаар юумэн яһала бии байба. Жэшээлбэл, энэ фермэдэ малайнь тэжээл хүсэдөөр шанаржуулагдан буйлуулагдажа үгтэдэг юм. Зуһаландаашье нүүжэ ошоходоо, һүрэг үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл эдюулжэ байхаар хараална. Иигэжэ һү һаалияа улам дээшэлүүлхэ зорилготой. Энээнииень Саяанай совхозой түлөөлэгшэд һонирхон хаража, дүй дүршэлынь халан абахаар шиидээ юм.

Айшалжа ерэһэн хүршэ совхозойнь түлөөлэгшэд, илангаяа соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд хабарай тарилгын үедэ механизаторнуудтаа, мүн зунай һарануудта малшадтаа ошожо һонирхолтойгоор концерт харуулжа байха тусхай бригада эмхидхэһэнээ дуулгаа. Мүнөө комплексно агитбригадын маршрудай график уридшалан зохёогдожо байнхай. Уран һайханай коллективтэ залуу механизаторнууд, һаалишад, үхэршэд, хонишод, барилгашад олоороо хабаадалсадаг байха юм. Эдэнэй хонгёо хоолой малшадай холын зуһалангуудта полевой стануудта сууряатан зэдэлхэ байна.

«Восточные Саяны» колхозой гэшүүд, мүн правлени, соёлой, ажаһуудалай талаар хангаха хүдэлмэреэ иимэрхүүгээр эмхидхэхэ гэжэ шиидээ.

Тодорхойгоор хэлэбэл, эндэ үнгэргэгдэһэн ээлжээтэ уулзалгын үрэ дүн яһала туһатай байхаар хүлеэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, хүршэ хоёр ажахын гэшүүд бэе бэедээ ябалсажа, шэнэ онол арга, дүй дүршэлөө заабол халан абалсадаг заншалтай юм. Энэшье удаа Саяанай совхозой түлөөлэгшэдэй һонирхоһон юумэн захаһаа бии байгаа бшуу.

Мүрысэгшэ ажахынууд удаадахи уулзалгаяа зундаа, жэлэй түрүүшын хахадай дүнгүүдэй согсологдоод байхада үнгэргэхэ гэжэ хэлсэбэ.

Б. БИРБАЕВ.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗҺАА

СССР-эй ОЙ МОДОНОЙ, ЦЕЛЛЮЛОЗО-СААРЬАНАЙ БОЛОН МОДО БОЛБОСОРУУЛГЫН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН МИНИСТЕРСТВЫН НЭГЭДЭЛНҮҮДЭЙ, ПРЕДПРИЯТИ БОЛОН ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛБА ХААГШАДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Арбадахи табан жэлэй даабаринууд болон абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэдээ түйлаһан амжалтануудайнь түлөө шагнаха:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ «ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Мясников Анатолий Викторовичые — Хандагайн леспромхозой директор, Хоринин район.

Нахвальнов Николай Пантелеймоновичые — Сэлэнгын целлюлозно-картоной комбинадай слесарьнүүдэй бригадир, Кабанскын район.

Окладников Владимир Григорьевичые — Сэлэнгын целлюлозно-картоной комбинадай хүдэлмэришэн, Кабанскын район.

Рассадин Георгий Александровичые — Байгалай леспромхозой жолоошон, Прибайкалиин район.

Рудаков Михаил Владимировичые — Итанциин леспромхозой директор, Прибайкалиин район.

Рымарев Зиновий Сафоновичые — мебельно-модо болбосоруулгын комбинадай механик, Улаан-Үдэ город.

Ступин Валерий Васильевичые — «Забайкаллес» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй генеральна директорэй орлогшо, Улаан-Үдэ город.

Топорков Алексей Петровичые — Хандагатайн леспромхозой жолоошон, Загарайн район.

Цыденова Галина Лопсановнае — Онохойн ой модоной промышленна комбинадай модо ябтадаг табигша, Загарайн район.

Яковлева Валентина Максимовнае — Сэлэнгын модоной баазын мастер, Прибайкалиин район.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН II ШАТЫН ОРДЕНООР

Болонев Кирилл Осиповичые — Хандагатайн леспромхозой тепловозой машинист, Загарайн район.

Бондарева Мария Павловнае — Хүртэйн леспромхозой гэһэ шулагша, Хэжэнгын район.

Лалетин Сергей Ивановичые — Хүрбын леспромхозой модо унагаагша, Хоринин район.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР

Агафонов Юрий Сергеевичые — Сэлэнгын целлюлозно-картоной комбинадай мастер, Кабанскын район.

Азизов Гарифула Мустафовичые — Шулуутайн леспромхозой автомобилиин жолоошон, Загарайн район.

Аюрова Санжит Цыреннаповнае — Сэлэнгын целлюлозно-картоной комбинадай хүдэлмэришэн, Кабанскын район.

Бабицев Петр Николаевичые — Хандагатайн леспромхозой тракторист, Хоринин район.

Бадмацыренов Пурбо Надмитовичые — Хоринин леспромхозой автомобилиин жолоошон, Яруунын район.

Берестовой Яков Гавриловичые — Сэлэнгын целлюлозно-картоной комбинадай картон хэдэг машинын машинист, Кабанскын район.

Дандаров Владимир Васильевичые — Баргажанай леспромхозой модо унагаагша.

Зайцев Григорий Маркеловичые — Гусиноозерско леспромхозой автомобилиин жолоошон, Сэлэнгын район.

Ковандина Надежда Борисовнае — Хүрбын леспромхозой бракеровщица, Хоринин район.

Москвитин Александр Павловичые — Улаан-Үдын химлесхозой хүдэлмэришэн.

Неокладнов Юрий Михайловичые — Итанциин леспромхозой жолоошон, Прибайкалиин район.

Осадчих Борис Гавриловичые — Хурамхаанай леспромхозой жолоошон.

Попукалов Виталий Александровичые — Элхиин автозабайкалиин заводой токарь, Загарайн район.

Пронин Петр Митрофановичые— Онохойн ой модоной промышленна комбинадай автомобилиин жолоошон, Загарайн район.

Рудых Любовь Романовнае — «Иркутсклесстрой» трестын Баргажанай барилга-хабсаргалгын управлениин штукатуршан.

Скиба Юрий Алексеевичые — Хүртэйн леспромхозой тракторист, Хэжэнгын район.

Суранов Виктор Ивановичые — «Клюевск» туршалтын леспромхозой хүдэлмэришэн, Кабанскын район.

Сурмило Владимир Андреевичые — Хандагатайн леспромхозой модо отолдог машинын машинист, Загарайн район.

Терентьев Демьян Феофановичые — Хүдаҥай леспромхозой оператор, Хэжэнгын район.

Тимохина Антонина Тимофеевнае — Сэлэнгын целлюлозно-картоной комбинадай хүдэлмэришэн, Кабанскын район.

Ткаченко Валерий Дмитриевичые — Баргажанай леспромхозой модо унагаагша.

Толстихин Иннокентий Емельяновичые — Онохойн леспромхозой автомобилиин жолоошон, Баргажанай район.

Томсон Михаил Трифоновичые — Байгалай леспромхозой автомобилиин жолоошон, Прибайкалиин район.

Фёдоров Анатолий Назаровичые — Хандагатайн леспромхозой ашаа тээдэг машинын машинист, Хоринин район.

Ханамова Людмила Иннокентьевнае — мебельно-модо болбосоруулгын комбинадай станоктошой бригадир, Улаан-Үдэ город.

Хлебников Василий Николаевичые — Хандагатайн леспромхозой ашаа тээдэг машинын машинист, Загарайн район.

Челмакин Николай Васильевичые — Сэлэнгын модоной баазын кранай машинист, Прибайкалиин район.

Шакиров Васыл Каюмовичые — Горхоной леспромхозой автомобилиин жолоошон, Загарайн район.

Яковенко Наталья Михайловнае — Байгалай модоной комбинадай кранай машинист, Кабанскын район.

(Үргэлжэлэл. Эхининь манай газетын апрелиин 15-най, 16-най номернуудта. Түгэсхэлынь хожом гараха).

ҮЙЛЭДБЭРИИН ЗАЛУУ ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ РЕСПУБЛИКАНСКА СЛЕТ

МАНАЙ ГОЛ ХҮСЭН

КПСС-эй түүхэтэ XXVI съезд дээрэ тоосоото элидхэл хэһэн дээ, партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев: «Мүнөө 18—25 наһатай залуу хүнүүд үглөөдэр болохо манай обществын гол хүсэниинь байха. Политическа талаараа эдэбхитэй, ажал хэрэг мэдэхэ, ажалда дуратай хүдэлмэришэдые шэдэхэ, Эхэ ороноо хамгаалха ходо бэлэн байха үетэниие хүмүүжүүлгэдэ туһалха гэшэ комсомолой хүдэлмэриин эгээн шухала, эгээн голынь болоно. Ороной эгээн олон янзын районуудтахи арбаад зүүгээд барилганууд «залуу хүбита болоно»,—гэжэ тон зүбөөр онсолон тэмдэглэһэн бэлэй. Нэрэтэйшье мүнөө үедэ комсомолшуудай, залуушуулай олоороо хабаадалсадаг һалбари, үйлэдбэриин участок гэжэ бүхы орон доторнай байхагүй. Энээниие пеяхан Улаан-Үдын Ажалай Улаан тугай ордентэ авиационно заводой «Рассвет» гэдэг Соёлой ордон соо болоһон үйлэдбэриин залуу түрүүшүүлэй республиканска слёт элирхэйгээр гэршэлээ.

Тодорхойлбол, үнгэрһэн арбадахи табан жэлэй туршада гансахан манай республикада хэдэн олон томо предприятинууд шэнээр баригдаа. Жэшээлбэл, Гусиноозёрскын ГРЭС-эй 4 энергоблок, Холбооконой нүүрһэнэй уурхай, «Бурятферммаш» завод, Загарайн бройлерно фабрика, гарай трикотаж хубсаһанай фабрика болон бусад олон предприяти ашаглагдаа. Мүн Байгал-Амарай түмэр замай магистралие зүбшэн, шэнэ город, һуурин, тосхонууд мүндэлөө. Эдэ бүгэдэ барилганууда комсомолшуудай болон залуушуулай түрүү олоороо хабаадалсажа, ороноймнай экономико хүгжөөлгэдэ горитой хубитаа оруулһан, оруулжа байһаарша гэшэ. Энээн тухай, илангаа республикынгаа комсомолшууд болон залуушуулай хэһэн ажал хэрэгүүд тухай тус слёт дээрэ элидхэл хэһэн ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **С. П. Будажапов** дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлээ.

— Мүнөө республикын арадай ажахын түсэбүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ комсомолой областной организациин оруулһан хубита улам дээшэлжэ байна. Арадай ажахын элдэб һалбаринуудта 90 мянганһаа дээшэ залуу хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд, алба хаагшад ажаллана. Машина бүтээлгын, барилгын хүдэлмэрилэгшэдэй 40 процентнь, хүнгэн промышленностиин коллективүүдэй хахадынь шахуу залуушуул байха. Ажаһуудалай эрилтэ хангалгада залуушуул олоороо хабаадалсадаг болоо. Залуу хүдэлмэришэд, хүдөөгэй ажалшад, мэргэжэлтэд ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлжэ, хүдэлмэриин шанар һайжаруулгада эгээл эдэбхитэйгээр хабаадалсана гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Республика доторнай комсомол-залуушуулай 490 коллектив, 6 мянга гаран хүбүүд, басагад табан жэлэйнгээ түсэбые уридшалан дүүргээ. Жэшээлбэл, авиационно заводой Иван Перевозниковой хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригада партиин XXVI съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр зургаан жэлэй түсэб дүүргэхээр абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлээ һэн. Мүн «Бурятсельхозмонтажкомплект» нэгэдэлэй Хориин ПМК-гай Анатолий Федоровой бригада баһал магтаалтай. Тиихэдэ Сэлэнгын ЦКК-гай Анатолий Коновалсвай хүтэлбэрилдэг электригүүдэй бригада партиин XXVI съездын нээгдэхэһээ хахад һара урид арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй түсэб сүм дүүргэһэнээ мэдээсээ бэлэй. Зэдын районой Ториин совхозой Харацунай комсомол-залуушуулай һаалиин фермын коллектив горитой амжалта түйлана. Иимэ түрүү коллективүүдые нэрлэбэл, республика доторнай захагүй олон.

Ажалай бүтээсые жэншэдгүй дээшэлүүлжэ, продукцингэа шанарые һайжаруулхаһаа гадна, горитой ехэ амжалта, арбалаата хэдэг жэшээтэ коллективүүдэй дүй дурша, олон арганууд приборбүтээлгын болон авиационно заводуудай, ЛВРЗ-гэй, нарин сэмбын комбинадай, «Электросибмонтаж» участогай, Гусиноозёрскын ГРЭС-эй, БАМ-ай барилга дээрэхи 608-дахи ба 381-дэхи СМП-гэй, Баргажанай ЛПХ-гай, Түнхэнэй районой «Восточные Саяны» колхозой, Хоринин районой «Георгиевский», Хяагтын болон Баргажанай районой Бодоной совхозуудай комсомолой организацинуудта шэнжэлэгдэжэ, зүбшэн хэлсэгдэжэ улам нарижуулагдана. Эдэ бүхы хүдэлмэри гол түлэб партийна организацинуудай саг үргэлжын хүтэлбэри доро ябуулагдадаг байһаниинь һайшаалтай.

Мүнөө үедэ республика доторнай эрхимлэдэг комсомол-залуушуулай 1200 коллектив ажаллана. Эдэнэй гэшүүн бүхэн эрхим ажалай жэшээ харуулна. Тусхайлбал, Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой мал шахан таргалуулха баазада 25 хүн ажалладаг. Тэдэнэй 18-ниинь комсомолшууд юм. Эдэнэр үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые хоногой 800 граммаар дээшэлүүлдэг габьятай. Эндэ ажалладаг залуушуулые республикын габьята малшан Демид Сундуев һурган хүмүүжүүлдэг гэжэ элидхэлшэ магтан хэлэнэ.

Республикымнай залуушуул КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхээр эрмэлзэжэ, бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллана. Жэшээлбэл, судна бүтээлгын заводой комсомол-залуушуулай коллективүүд байгша онойнгоо түсэбые Ленинскэ комсомолой 63 жэлэй ойдо дүүргэхээр уялга абанхай. БАМ-ай барилгада хабаадалсадаг 670-дахи СМП-гэй Михаил Кокориной хүтэлбэрилдэг бригада табан жэлэйнгээ түсэбые дүрбэн жэлдэ дүүргэхээр шиидэнхэй. Иимэ түрүү үүсхэл гаргагшад мүнөө ниилээд олошороо.

Мүнөө үедэ БАМ-ай Буряадай участогта ВЛКСМ-эй XVII, XVIII съездын нэрэмжэтэ, «Залуу гвардеец» гэһэн комсомолой габшагай отрядуудай гэшүүдэй бурядэйн комсомол-залуушуулай 90 бригада ажаллана. Тус участогта бүхыдөө 15 мянга гаран залуу барилгашад тоологдоно. Эдэнэй дунда ажалладаг шалгаргашад олон. ВЛКСМ-эй XVIII съездын нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна комсомол габшагай отрядай комсомол-залуушуулай олоног модо отолготдог бригадын бригадир Вячеслав Аксенов КПСС-эй XXVI съездын хүдэлмэридэ хабаадалсаа. БАМ-ай Буряадай участогто А. Бондарь, П. Борохоев, Ф. Хансиверов, В. Ясинский, Г. Хирокова гэгшэдэи ударидадаг коллективүүд амжалтатай. Нёдондо август һарада эмхидхэгдэһэн «Буряадай комсомолец» гэһэн отряд эгээн холын ерээдүй Таксимо станцида ажаллана. Хэдэн үдэрэй саада тээ манай түлөөлэгшэдэй ажалладаг 670-дахи СМП-гэй комсомол-залуушуулай коллективтэй 53 хүнһөө бүридэһэн ээлжээтэ отрядай гэшүүд ниилээ гээд элидхэлшэ мэдээсээ.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда горитой ехэ зорилгонууд хэраалагданхай. Мүнөө энэ һалбарида 13 мянган хүбүүд, басагад ажаллана. Жэл бүри залуу малшад, механизаторнууд олошороо. Манай комсомолшууд, залуушуул ган гасуурай бэрхэшээлые дабажа, малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын түлөө хүсэеэ элсүүлээ. Энэ жэлэй үбэлэй һаранuудта һү, мяхан ехээр үйлэдбэрилэгдөө, тугал, хурьган олоор абтаа. Гэбэшье, энээндэ һанаагаа амаралтагүй. Хүдөө ажахые али бүхы талаарнь хүгжөөхэ хэрэгтэ түбхын түрүүн залуушуул олоор элсүүлэгдэхэ зэргэтэй. Мүнөө энэ талаар хэгдэхэ хүдэлмэриин түсэб урьдшалан зэргэсүүлжэ харахада, зарим районуудай комсомолой комитедүүд бирatай ажал ябуулаагүй байшоо. Жэшээлбэл, Кабанскын, Зэдын, Мухар-Шэбэрэй районуудай комсомолой комитедүүд саашанхи ажалаа үшөө тодорхойлоогүй байһаар. Мүн Түнхэнэй, Сэлэнгын, Улаан-Үдын районой зарим ажахынуудай ВЛКСМ-эй комитедүүдэй хүдэлмэри унжагайрһан зандаа.

Дунда һургуули түгэсхэгшэдые түрэл ажахыдаа үлөөжэ ажаллуулха талаар Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо, Юрөөгэй дунда һургуулида баян дүршэл бии. Эндэ жэл бүри һургуули дүүргэгшэд Үдэнгын комплексдо комсомол-залуушуулай коллективтэй ниилэжэ ажалладаг гуримтай. Эндэ хоёр жэл хүдэлөөд, мэргэжэлээ шэлэжэ, институт, техникумүүдтэ орожо һурана.

Комсомолой ЦК мал ажалые комсомолой габшагай ажал гэжэ соносхоо. Тиимэһээ энэ һалбари комсомолшуудай, ВЛКСМ-эй комитедүүдэй саг үргэлжын анхаралаар хүреэлэгдэнхэй байха зэргэтэй.

Республикымнай комсомолшууд болон залуушуул партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхээр мүрысөөндэ оролсоходоо, «Нэгэшье гээгдэгшэдгүйгөөр ажаллаха» гэһэн уряа доро ажаллажа захалба. Тиимэһээ шэнэ табан жэлдэшье манай залуушуул горитой ехэ амжалта түйлажа, республикынгаа арадай ажахын һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ хубитаяа заабол оруулха байһандань этигэхээр гээд ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь С. Будажапов элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ тэмдэглээ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаһан ВЛКСМ-эй Хойто-Байгалай райкомой нэгэдэхи секретарь **Владимир Полютов** үгэ хэлэхэдээ, манай комсомолой организаци һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд бэхижээ гэбэ. Эндэ мүнөө 5390 комсомолшууд ажаллана, һурана. БАМ-ай барилгада комсомол-залуушуулай олон коллектив ажалладаг. Табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн бригаданууд захаһаа олон. Залуу барилгашад «Би барилгын эзэнби» гэһэн уряа доро ажаллана. Манай комсомолой организацида залуу түмэр замшадай отряд май һарада нэмэжэ срэхэнь. Районой комсомолшууд болон залуушуул 1981 онойнгоо түсэбые һараар урьдшалан дүүргэхэ зорилготой гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

— Дунда һургуули түгэсхэһэнэй удаа табадахи жэлээ һаалишанаар ажалланаб. Һүүлэй жэлнүүдтэ ган гасуурай бэрхэшээлһээ уламжалан, нилээд хүшэр хүндэ байгаа. Тиибэшье һаань, бидэ арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбые 1980 оной январиин 10-да дүүргээ һэмди. Мүнөө байгша онойнгоо 1 кварталай түсэб 126 процент бэелүүлжэ, район дотороо түрүү һуурида гараһан байнабди, — гэжэ Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай фермын һаалишан **Светлана Цыбденова** слёдто хабаадагшадта мэдээсээ. Энэ нүхэрнай Ленинскэ комсомолой 63 жэлэй ойдо зорюулжа, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан юм. Тиин хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлхын тула бүхы арга шадабариин гарган оролдохо байһанаа элирхэйлэн хэлээ.

ВЛКСМ-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь **Владимир Конечных** предприятинуудта комсомол-залуушуулай түрүү бригадануудай улам олошоржо байһые тэмдэглэхэ зуураа, эдэнэрэй дүй дүршэлые район дотороо дэлгэрүүлхэ хүдэлмэри ябуулдаг байһанаа хөөрөө. Илангаяа завод, фабрика болон предприяти, эмхинүүдэй комсомолой организациин һайшаалтай ажалые наринаар шэнжэлээд, онол аргыень үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Мүн залуушуулые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, эдэбхи үүсхэлыень бадаруулан хүтэлбэрилхэ хүдэлмэри эндэ һайнаар ябуулагдадаг байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ шэлэй заводто, оедолой-үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлдэ, «Ангара» магазинда залуушуулай түрүү коллективүүд олошороо юм гэжэ тэрэ хэлээ.

М. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна деподо залуушуул һаяла олоороо ажалладаг. Эндэ комсомол-залуушуулай хэдэн звено, бригада дүй дүршэлтэй һурган хүмүүжүүлэгшэдэй хүтэлбэри доро горитой амжалта тайлана. Тус депогой коллективэй Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта хүртэхэ хэрэгтэ эндэхи комсомолшууд ба залуушуулай оруулһан хубита ехэхэн байха. Мүнөө депогой хүдэлмэришэд хүндэ ашаанай поезднуудые бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ, арадай ажахын элдэб ашаа шэрэхэ түсэбөө һара, квартал бүхэндэ сүм дүүргэхын тула горитой оролдолго гаргажа, арга боломжоёо хүсэдөөр хэрэглэжэ байна гэжэ тус депогой машинист **Виктор Потепалов** дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадта түрүү коллективүүд, хүдэлмэришэд одоошье олон даа. Эндэл жэл бүри шэнэ онол арганууд үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэдэг гээшэ. Илангаяа арбадахи табан жэлэй туршада олон комсомолшууд, залуушуул эрхим амжалта түйлаа. Тэрэшэлэн даабаряа дүүргэһэн комсомол-залуушуулай бригаданууд захаһаа олон. Тус комбинадай комсомолшууд гансашье амжалта түйлэдэг бэшэ, мүн училищи һая дүүргээд ерэһэн залуу мэргэжэлтэдэй түргэнөөр арга шадабаритай, дүршэлтэй болохо хэрэгтэнь горитой туһаламжа үзүүлдэг байна. Мүнөө һамнадаг аппарадай оператор Е. Пыкина табан жэлэйнгээ түсэб хахад жэлээр урид дүүргэхэ уялга абаа. Бүд нэхэгшэ Анна Чебунина табан жэлэйнгээ даабари дүрбэн жэлдэ бэелүүлхэ зорилго хараална гэжэ дурсагдагша комбинадай комсомолой организациин секретарь **Лидия Глушкова** элидхэл тушаа үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

—Газар—манай баялиг, Тиимэһээ үрэжэлыень һайжаруулха гээшэ нангин зорилгомнай мүн. Һүүлэй жэлнүүдтэ ган гасуурай ушаруулһан бэрхэшээлнүүдые дабахын тула газараа һайжаруулжа, ороохо таряа, үбһэ тэжээл ехээр абаха арга боломжонуудаа дүүрэнээр хэрэглэхэ болонобди. Манай Хурамхаанай райондо газарайнгаа үрэжэлыень дээшэлүүлжэ, ороохото болон тэжээлэй ургамалнуудай тогтуүритай баян ургаса абадаг болохо гээшэ илангаяа ехэ удхашанартай. Ушарынь хадаа манай районой ажахынууд БАМ-ай барилгашадые шухала эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангаха гол баазануудайнь нэгэн болохо зэргэтэй ха юм. Тиимэһээ бидэ, ургаса ургуулагшад, холын хараатайгаар ажаллаха зэргэтэйбди, — гэжэ һахалиин совхозой механизатор **Станислав Чупров** дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ ВЛКСМ-эй Загарайн райкомой нэгэдэхи секретарь **П. Васильев**, комсомолой Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь **В. Цыремпилов** гэгшэд хабаадалсажа, районойнгоо комсомолшуудай ажал хэрэгүүд тухай һонирхолтойгоор хөөрөө.

Тус слёдто КПСС-эй обкомой партийна эмхидхэлэй хүдэлмэриин таһагые даагша **К. К. Шомоев**, Ажалай Улаан Тугай ордентэ авиационно заводой директор **Ю. В. Конышев** гэгшэд байлсаа. Мүн эндэ КПСС-эй Буряадай обкомой хоёрдохи секретарь, партиин XXVI съездын делегат **В. Г. Бирюков** хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Слёдой эсэстэ мүрысөөндэ шалгарһан комсомолой организацинуудта дурасхаалай болон дамжуулгын Улаан тугууд, Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа. Мүн эрхимлэһэн түрүүшүүлдэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай тэмдэгүүд, Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэгүүд үгтөө. Тиихэдэ онсо шалгарһан коллективүүдтэ «Партиин XXVI съездын нэрэмжэтэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдожо, улаан вымпалнууд барюулагдаа. Һүүлээрнь үйлэдбэриин залуу түрүүшүүлэй республиканска слёдто хабаадагшадта һонирхолтой концерт харуулагдаа.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Слёдто ерэһэн делегадууд забһарлалай үедэ. 2. Мухар-Шэбэрэй районой «Одон» совхозой комсомол-залуушуулай һүнэй фермын һаалишан С. Саможапова.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фотонууд.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТАСС
АПН

ДЭЛХЭЙН ХЭБЛЭЛЭЙ МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ЛОНДОН. Замбуулинай «Колумби» гэжэ американ онгосын ниидэлгын амжалтатайгаар дүүрэлгэдэ зорюулагдаһан материалнуудые гадаадын хэблэл тунхаглаба. «Замбуулинда анха түрүүн совет хэмэл одон, Юрий Гагарин гараһан ааб даа» гэжэ Лондоной «Таймс» һануулна.

БОНН. Амгалан байдал сахин хамгаалгын, шахардуу байдал һуларуулгые батадхалгын шухала асуудалнуудаар Советскэ Союзтай тодорхой хөөрэлдөө һэргээхэ шухала болоһонтой дашарамдуулан, США-гай ба тэрэнэй Европодохи союзнигуудай хоорондын харилсаанай байдал, саашанхи арга боломжо Баруун Германиин хэблэлэй гол темэнүүдэй нэгэн болонхой. Һүүлэй арбаад жэлэй турша соо Баруун оронуудай баримталан бэелүүлһэн политикада тэхэрихэ эрилтэ ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Г.-Д. Геншер США-гай урда табяа гэжэ «Генераль-Анцайгер» мэдээсэнэ.

ПАРИЖ. Европын аюулгүй байдалай асуудалнуудаар Советскэ Союзтай хөөрэлдөө үргэлжэлүүлхые Франци мүн лэ хүсэнэ. Вашингтоной дээгүүр тушаалтай түлөөлэгшэдэй зүгһөө Советскэ Союзые гүжэрдэһэн ябуулгые Баруун Европын шүүмжэлдэг болоһыень Америкын газетэнүүдшье мэдэрнэ. Буу зэбсэгүүдтэ хиналта тогтоолгын талаар СССР-тэй хөөрэлдөө хэхые США-гай союзнигууд хүсэнэ гэжэ «Вашингтон пост» тусхайлан тэмдэглэбэ.

(ТАСС).

ЯМАРШЬЕ ДОБТОЛГОДО ХАРЮУ СОХИЛТО ХЭГДЭХЭ

ГАВАНА. Кубада эсэргүү империалис, хархис хүсэнүүдэй ямаршье интервенци Кубын арадай эрид шангаа сохилтонуудтай дайралдаха байха, — гэжэ Кубын Компартиин ЦК-гай хоёрдохи секретарь, Гүрэнэй Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, Революционно Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй министр армиин генерал Рауль Кастро мэдүүлээ. Гаванска университедэй арадай сэрэгшэдэй территориальна эмхидэлнүүдэй отрядуудһаа шахаа тангариг абалгын ба тэдээндэ зэбсэгүүдые дамжуулгын баярай сполол дээрэ тэрэ үгэ хэлээ.

Холбоото Штадуудай зүгһөө Кубые ходо занажа байхадань, республикынгаа обороно хүсэ шадалые бэхижүүлхэ тон шухала болоно гэжэ Р. Кастро тусхайлан тэмдэглэнэ. Кубын Республикада эсэргүүгээр США-гай эмхидхэдэг пуйдхэлэн, хорото ябуулгын гэршэ болгон, Кубада харша түсэб гэдэгыень дурдаба. Тиимэ түсэбые США-гай гүрэнэй секретарь Хейг дурадхаһан юм. Энээн тухай мэдээнүүд Америкын хэблэлдэ гараһан байгаа. Кубада эсэргүү экономическа шэнжэтэй хэмжээнүүдые абаха, мүрдэлгэ хюдалгануудые эмхидхэхэ, үнгэрхэдөө, Холбоото Штадуудай сэрэгэй хүсэ сэхэ хэрэглэхэ гэхэ мэтэ тэрээн доторнь хараалагдана. Гэхэ зуура түүнии бусад оронуудһаа һалгаан гансаардуулха гэжэ оролдон, Кубада эсэргүү хардалга гүрдэлгэнүүдые Латинн Америкада тараана гэжэ Кастро хэлээ.

ВАШИНГТОНОЙ ДЭЭРЭЛХҮҮ ЕХЭРХЭЛГЭ

НЬЮ-ЙОРК. США-гай зүгһөө ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэлгэтэ эмхиин бэлдэһэн, «ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXV сесси: США-гай хараа бодол» гэһэн документ —Дэлхэйн нэгэдэлдэ Холбоото Штадуудай захиргаанай имперскэ, дээрэлхүү гуримаар хандадаг байһанай үшөө нэгэ гэршэ болоно.

Сессиин хүдэлмэриин дүнгүүдые зүбөөр сэгнэхэ гэһэн хэбэртэй энэ документнь, үнэндөө, ООН-ой шиидхэбэринүүдэй удха шанарые бага болгохо, хэдэ хэдэн асуудалнуудаар Америкын делегадуудай баримталһан, гансал өөрын ашаг туһа харадаг хараа бодолые Нацинуудай нэгэдэлэй дура хүсэлдэ зүришэхэ һэдэлгэ болоно.

Сессиин гол анхаралай хандуулагдаһан, ООН-ой ажал ябуулгын эгээн шухала асуудалнууд гэжэ бүгэдэ ниитын мэдэрһэн, буу зэбсэгүүдые бодото дээрэнь хуряаха асуудалнуудые тус документын авторнууд хэрэгсээнгүй үнгэрһэн байна. Гэхэтэй хамта буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудалнууд эб найрамдал ба аюулгүй байдал дэмжэхэ зорилгонуудта сэхэ хамаатай байһыень, тэрэнэй тулада уласхоорондын эгээн олон түлөөлэгшэдэй хабаададаг энэ эмхиин тогтоогдоһон ушарые тэдэ хэрэгсээнэгүй.

Дүтын Зүүн зүг тушаа Палестинын асуудалаар, Урда Африкадахи байдал тушаа шиидхэбэринүүдэй сесси дээрэ тон олонхиин дуугаар абтаһанда документын авторнуудай дурагүйгөөр хандаһан ушар Вашингтоной хоролходог, ООН-до харшаар хандадаг байһые эли тодоор гэршэлнэ. Эдэ шиидхэбэринүүдые «таарахагүй», «нэгэ тала бариһан», «Американ делегаци хананагүй», «США буруушаана», «ООН-ой секретариадай хэмжээнүүд дутамаг байна» гэхэ мэтэ дээрэлхүү үгэнүүд тэрэ документнүүд доторнь олон.

Гэхэ зуура, тэрэнэй авторнууд «Афганска асуудалаар», «Кампучиин асуудалаар» дискусси хэхые сессидэ баадхаһан Вашингтоной ба Пекинэй ябуулгануудые али болохоор магтана, сессиин гол дүнгүүд шэнгеэр дурдана. ООН-до Америкын түлөөлэлгэтэ эмхиин тарааһан документ Дэлхэйн нэгэдэлдэ зүрихэ гэжэ США-гай эрмэлзэдэг байһанай үшөө нэгэ үзэгдэл, ООН-ой гол шиидхэбэринүүдые хэрэгсээхэгүй гэһэн һэнгэргүй һэдэлгэ, Вашингтондо таарууйгөөр һанагдаһан, Нэгэдэмэл Нацинуудай организациин шиидхэбэринүүдые баталан абалгада һаад хэхэ һанаашалга болоно гээд ООН-до сэгнэнэ.

БЭЕЭ ДААҺАН ХАРАА БОДОЛ

БУЭНОС-АЙРЕС. Советскэ Союзтай худалдаа наймаанай талаар хизаарлалта хэхэ хэмжээнүүдтэ нэгэдэхыень баадхаха гэһэн Холбоото Штадуудай һэдэлгэнүүдые Аргентинын правительство буруушаана.

Аргентинын ба Советскэ Союзай хоорондын худалдаа наймаанай харилсаан Америкын правительствын шиидхэбэринүүдһээ хэзээшье дулдыдадаг байгаагүй юм, дулдыдахашьегүй, — гэжэ гадаадын хэрэгүүдэй ба соёлой министр Оскар Камильон мэдүүлбэ. «Нью-Йорк таймс» газетэдэ интервью үгэхэдөө, Холбоото Штадуудай ямаршье шиидхэбэри гаргаа һаань, Советскэ Союз тушаа баримталдаг бэеэ дааһан хараа бодолоо Аргентинэ сахиха байха гэжэ министр тусхайлан тэмдэглэнэ.

Хүдөө ажахын министр Хорхе Агуадо мүн лэ иимэрхүү мэдүүлгэ тунхаглаа.

М. ТЭТЧЕР ДЕЛИДЭ

ДЕЛИ. Англиин премьер-министр М. Тэтчер албанай хэрэгээр Индиин ниислэлдэ ерэбэ. Пресс иша интернэшнл агентствын тэмдэглэгдэлнэн ёһоор, М. Тэтчер Индиин хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэдөө, уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудаар хоер ороной хоорондын арсалдаануудые зайсуулха һэдэлгэ гаргаха наатай юм ха. Жэшээлхэдэ, тэдэнь: Индиин океанда империалис сэрэгэй олоор элсүүлэгдэжэ байһан тухай, Персидскэ тохойн нютагуудта НАТО-гай ээрхэг түримхэй бүлэглэлэй ябуулга үргэдхэхэ түсэб тухай, американ-англиин «түргэн добтолхо хүсэ» хамтадаа тогтоохо гэһэн Британиин правительствын «үүсхэлнүүд» тухай, тэрэшэлэн Пакистанда американ ба баруун тээхи бусад оронуудай зэбсэгүүдые олоор үгэхэ гэжэ хараалагдалан тухай асуудалнууд болоно.

Британиин премьер аягүй олон үгэнүүдые Делидэ шагнаха ушартай болохонь, — гэжэ «Таймс оф Индиа» бэшэнэ. «Энэ нютагта хабаатай асуудалнуудаар Холбоото Штадуудай ба тэрэнэй союзнигуудай баримталдаг хараа бодолые Инди буруушаана. Тэдэнэй хараа бодол аюул хосоролдо оруулжа болохо байна гээд Инди тоолоно» гэжэ тус газетэ тэмдэглэнэ.

ЛОНДОН. «Уласхоорондын шухала асуудалнуудаар М. Тэтчерэй, Индиин хүтэлбэрилэгшэдэй баримталдаг хараа бодолнууд ехэ алгасаатай байха гээд тухайлхаар», — гэжэ Лондоной «Файнэншл таймс» бэшэнэ. Хоёр ороной түлөөлэгшэд Персидскэ тохойн районой дохи байдал тушаа тад ондоо мэдүүлгэнүүдые хэбэ.

ДЭМЖЭХЭЕЭ АРСАБА

ЛОНДОН. Бельфаст шадархи Лонг Кешэй концлагерьта байгаад, Хойто Ирландиинза һунгагдаһан Роберт Сэндсые депутадһаань болюулха тухай консервативна правительствын панаашалгые Англиин парламентын общинануудай палата дэмжэхэеэ арсаба.

Парламентда хабаададаг бусад политическэ партинуудай делегацинуудтай удаан зүбшэлһэн, общинануудай палатада консерваторнуудые түлөөлэгшэ Ф. Пимэн мэдүүлһэнэй ёһоор, «Сэндстэ эсэргүү ямаршье ябуулга мүнөө хэжэ болохогүй гэһэн һанамжа хэлэгдэһэн байна».

Тиимэ болохолоороо, консерваторнууд Ольстертохи нэмэлтэ һунгалтын үедэ булигдахаһаа гадна (эндэ тэдэнэй дэбжүүлһэн, ольстерско юнионистнуудай кандидат Г. Уэст урагшагүйдөө), Англиин засаг барижа байгша парти мүн лэ общинануудай палатын олон гэшүүдэй, тусхайлан хэлэбэл, парламентын бүридэлһөө Р. Сэндсые гаргаха ямаршье ябуулга хэхые буруушааһан лейбористнуудай партиин түлөөлэгшэдэй, Уэльскэ националистнуудай эрилтэнүүдтэ буулта хэхэ баатай болобо.

Һаяын һунгалтын үедэ Р. Сэндсын илалта түйлаһаниинь ямар ушар удхатайб гэхэдэ, тон муу байдалда байлгадагыень буруушааһан, тэдээндэ политическэ хэрэгээр хаагдагшадай эрхэ олгохо эрилтэ табиһан Ольстерой түрмэдэ һуугшадай олон жэлэй тэмсэлые Хойто Ирландида улам олоороо дэмжэдэг боложо байһыень гэршэлнэ.

БУРЯАД ПОЭДҮҮДЭЙ ХУБИТА

Москвагай «Художественная литература» гэжэ хэблэл «Владимир Ильич Ленин СССР-эй арадуудай поэзидэ» гэһэн шэнэ суглуулбари барлан гаргаба. Энэ суглуулбари дэлхэйн үгытэй ангиин вождь тухай Владимир Маяковскиин суута поэмээр нээгдэнэ. Эндэ Николай Асеевэй, Сергей Есенинэй, Евгений Евтушенкын, Александр Яшинай зохёолнууд оронхой.

Буряадай АССР-эй арадай поэт Николай Дамдиновай «Минии багша Ленин» гэжэ поэмэһээ хэһэг, Чимит-Рыгзен Намжиловай «Лениндэ» гэһэн шүлэг энэ суглуулбари соо баатан оронхой. Агуухэ хүнэй сэсэн мэргэн һургаал, ажабайдалые магтан дуулаһан зохёолнуудай алтан жасада манайшье республикын бэлигтэйшүүлэй бүтээлнүүдэй ороһон ушарынь ехэл һайшаалтай.

Д. ГАРМАЕВ.

АМЖАЛТАТАЙ

Манай Буряадай филармониин «Байгал» гэжэ дуу, хатарай гүрэнэй ансамбль Украинын томо хото Донецкдэ түрүүшынгээ концерт табиба. Хоёр һарын урда тээ холын аянда мордоһон манай артистнууд гурбан союзна республикын хото городуудай ажалшадта уран бэлигээ, уянга ба аялгаяа харуулаа. Махачкала, Ставрополь хотонуудай, Хара далайн эрьеын элүүржүүлгын газарнуудай хүн зон, Молдавиин ажалшад артистнуудтамнай альга ташаа.

Д. ЦЫБЕНОВ.

БАМ ТУХАЙ ШЭНЭ ФИЛЬМ

«Бидэндэл адли» («Такие же, как мы») гэжэ кинофильмын премьерэ һаяхан Северобайкальск хотодо боложо. «Мосфильм» киностудиин бүлэг кинематографистнууд нёдондо зун Байгал-Амарай түмэр замай Буряадай участогто ябажа, энэ фильм буулгаһан байгаа.

«Бидэндэл адли» гэжэ кинофильмые буулгаһан хүдэлмэрилэгшэд премьерын урда тээ Северобайкальск хотын ажалшадтай уулзалгануудые үнгэргэһэн байна. БАМ-ай барилгашадтай «Мосфильм» киностудиин ахалагша редактор М. Глаголева, тус фильм найруулан табиһан режиссёр Э. Ходжикян, фильмын директор А. Берштейн, актриса Л. Удовченко гэгшэд хөөрэлдэһэн, зохёохы ажалайнгаа түсэбүүдтэй танилсуулһан байна.

Энэ кинофильм тус коллективэй БАМ тухай буулгаһан хоёрдохи бүтээл болоно.

Һаяын сагта тус кинофильм экран дээрэ гарахань.

Р. РАДНАЕВА.

КОМПОЗИТОР А. ФЛЯРКОВСКИИН ҮДЭШЭ

Александр Флярковский... Энэ композиторые ганса дуу хүгжэмдэ дуратайшуул мэдэдэг бэшэ. А. Флярковский мүнөөнэй эгээн мэдээжэ композиторнуудай нэгэн гэхэдэ, тиимэшье буруу болохогүй гэжэ һанагдана.

Тэрэ СССР-эй композиторнуудай холбооной секретарь юм.

П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо хүн зон ехэ олоороо һаяхан сугларжа, мэдээжэ композиторай жэгүүртэ дуу хүгжэм шагнаһан, өөртэйнь уулзаһан байна. Тус концерт юрын концерт, дээрэ дээрэһээ дуулаһан дуун, зэдэлһэн хүгжэм бэшэ байгаа. Бүхэли үдэшэ шахуу композиторые сценэ дээрэ хараабди.

А. Флярковский кинофильмнүүдтэ дуу бэшэжэ, үргэн олондо мэдээжэ болонхой. Энэ үдэшэ композитор ямар поэдүүдтэй сут хүдэлдэг тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Р. Рождественский, М. Танич, И. Шаферан гэхэ мэтэ поэдүүдэй үгэнүүдтэ композитор хүгжэм зохёоһон байна.

Жэшээнь, «Ородой поли», «Амар мэндэ, доктор», «Росиин сагаан саһан», «Түргэн секундэнүүдэй сэн», «Агуухэ Октябрь», «Эхилэн наадалга» гэхэ мэтэ кинофильмнүүдтэ тэрэ дуу бэшэһэн байха.

Композитор А. Флярковскитой хамта Москвагай филармониин солистнууд Лев Карпихин (тенор), Любовь Волкова (меццо сопрано), «Меридиан» гэжэ вокально-инструментальна ансамбль ябалсана.

А. Флярковский өөрынгөө хүгжэм дууһай үдэшэ дээрэ шэнэ дуунуудаа гүйсэдхэһэн байна. Композиторай үдэшэ бүгэдэндэ һайшаагдаа.

Ю. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

ХУЖАРЛАН ХАРАБА

Апрелиин 13-най үдэшэ. Буряадай оперо болон баледэй театр. Хүн зон дүүрэн. ҺуурИгүй үлэһэн хүнүүд — хүл дээрээ...

Улаан-Үдын Советскэ районой уран һайханай коллективүүдэй түгэсхэлэй концерт партиин XXVI съездэдэ зорюулагдаһан байна. Концертын эхилхын урда тээ КПСС-эй Советскэ райкомой хоёрдохи секретарь Ю. Ж. Батуев богонихон оролто үгэ хэлэбэ:

— Манай гүрэнэй түүхэдэ аргагүй шухала юумэн болоо гээшэ габ даа. Тэрэмнай XXVI съезд. Мүнөө хаа хаанагүй арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн социалис мүрысөөн дэлгэрнэ. Манай район соо худалдаа наймаанай, хүн зоной хэрэглэмжэ хангалгын болон бэшэшье коллективүүд энэ жэлэй 1-дэхи кварталай түсэбүүдые үлүүлэн дүүргээ. Теэд бидэ ганса ажал хэрэгээрээ суурхадаг бэшэбди. Бидэнэй дууншье хонгёо. Тус харалгада бүхы дээрээ 38 коллектив гэхэ гү, али 5 мянга шахуу хүн хабаадаһан байна. «Искусство гээшэ арадай баялиг» — гэжэ В. И. Ленинэй хэлэһэн үгэнүүдэй толотомо жэшээ энэ мүн.

Оперо болон баледэй театрай хүшэгэ нээгдэжэ, хоёр зуу шахуу хүнһөө бүридэһэн нэгэдэмэл хоор А. Новиковой «Тиимэ парти бии юм» гэһэн дуу зэдэлүүлбэ. Советскэ райондо ородог олон эмхи зургаануудай дуушад хабаадаба. Жэшээнь, республикын Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын, авиапредприятиин, Зүүн Сибириин технологическа институдай, шэлэй заводой соёлой байшангай, оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй, багшанарай хоёрдохи училищиин, телефонно-телеграфна станциин, үхибүүдэй хоёрдохи больницын, почтамтын болон Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай дуушад энэ хоорто оролсоһон байгаа.

Удаэнь Ю. Кротовой зохёоһон «Ленин» гэжэ дууе горпромторгын хоор гүйсэдхэбэ. Энэ дууе хоор ехэ һайнаар гүйсэдхөө гэжэ хэлэхэ шухала. Гэбэшье горпромторгын дуушэд өөһэдын тусхай хоор бии болгоод, уран һайханай харалгануудта эмхитэйгээр хабаадажа, илажа, түгэсхэлэй концертдэ бүхы коллективээрээ урдань гаража байдаггүй һэн. Мүн МВД-гэй, үхибүүдэй хоёрдохи больницын, наралалгын байшангай, телефонно-телеграфна станциин болон уран һайханай бэшэшье коллективүүдэй хүдэлмэри тухай иимэ үгэнүүдые хэлэхээр. Тиихэдээ тус коллективүүд уран һайханай хүдэлмэриие эдэбхижүүлхэ хэрэгтэ яһала һайн алхам хээ гэжэ тэмдэглэхээр.

Хоёр хубиһаа бүридэһэн концертдэ хамта табяад номер байгаа. Хёрхоор хараха болоо һаа, эндэ һайншье, дундашье номернууд бии. Номернуудые сасуулжа хараад байхадаа, алинайнь хэр зэргэ байһые элирүүлхээр.

Мүнөө концертын хатарнуудые абаад үзэе. Концертын эхиндэ Зүүн Сибириин технологическа институдай бүлэг хатаршад «Аяга баряад гүйсэдхэхэ буряад хатар» харуулбад. Тус хатарые А. Каржаубзева найруулан табиһан байна. Энэ хатарые гүйсэдхэһэн басагад буряад зоной хүндэмүүшэ ёһо заншалые, «аяга сай эдеэнэй дээжэ» гэжэ харуулхаяа һананад. Хатар аалин намдуугаар эхилнэ, аалин намдуугаар үргэлжэлнэ, аалин намдуугаар дүүрэнэ. Тиимэ уташье, орёошье хатар бэшэ. Теэд зал соо һууһан хүнүүд хэзээ дүүрэхыень хүлеэжэ ядана хэбэртэй. Буряад зоной ёһо заншалые харуулха, сахиха гэжэ оролдобошье, хатар гээшэ дан «мүлхишэхэдөө» хайшаа юм? Лесотехникумэй бүлэг хатаршадай гүйсэдхэһэн «Ород хатар» мүн лэ иимэрхүү. Тэрэ баһа ута, шалаатай. Ород хатарай һонирхолтой онол аргануудые хэрэглэгдээгүй. Бэе бэеэ дахан эрьелдээн, хүтэрэлдэһэн дүхэриг болоод лэ дүүрэшэхээ һанана. Иимэнүүд хатарнуудые хаража байгаад, ямар нэгэн удха гү, али эхилээд дүүрэһэн номерой шэнжые олохонь бэрхэтэй байна. Буряадай багшанарай институдай «Байгалай долгин» гэжэ дуу, хатарай ансамблиин эрэшүүлэй бүлэг «Ангуушад» гэжэ хатарые харуулаа. Энэ хатарта номо һаадагаа үргэлөөд ябадаг үе саг зураглагдана. Зүгөөр нэгэ дүүрэһэн удхатай, харагшадай ойлгохоор хатар баһал болоогүй гэжэ һанагдана. Мүн уран һайханайнгаа ба эстетическэ талаһаань энэ хатарые хаража үзэхөөр ха.

Үхибүүдэй 2-дохи больницын хүдэлмэрилэгшэд Л. Смирнова, Н. Карнакова, В. Машанов гэгшэд «Немец полька» гэжэ угаа һонирхолтой хатарые гүйсэдхэжэ, харагшадай халуун альга ташалгаар үдэшүүлбэ. Тиихэдэ багшанарай институдай физикэ ба тоо бодолгын факультедэй бүлэг хатаршад «Мексиканска хатар» харуулба. Тус хатарые С. Дашанимаева найруулан табиһан байна. Энэ хатар мүн лэ һонирхолтой байгаа. Зүүн Сибириин технологическа институдай бүлэг хатаршадай «Юкагир» арадай хатар», «Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй хатарай коллективэй «Убэлхэмнай», авиапредприятиин хатаршад Л. Линейцева, Л. Минчева, И. Чепелева гэгшэдэй гүйсэдхэһэн «Хоб зөөгөөшэд», «Байгалай долгин» гэжэ дуу хатарай ансамблиин «Хазаар моритон» гэһэн хатарнууд үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна.

Концертдэ олон хоор болон вокальна бүлэгүүд хабаадаа. Жэшээнь, Зүүн Сибириин технологическа институдай эрэшүүлэй хоор «Ашата Ленинэй бодол юм», «Электромашина» заводой эхэнэрнүүдэй вокальна бүлэг «Ши намда тэрэ дуугаа дуулыш», Буряадай АССР-эй хоровой бүлгэмэй камерна хоор «Стабат Матэр», «Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй фольклорно бүлэг ород арадай «Һарын туяа доро» гэһэн дууе, «Байгалай долгин» ансамблиин эхэнэрнүүдэй вокальна бүлэг «Баярай дууе», шэлэй заводой соёлой байшангай хоор болон хатарай коллектив «Сибириин зураглал» гэжэ композици, авиапредприятиин хоор «Үшөө дээшээ», Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын хоор «Забайкалиин милициин марш», «Магтаал» гэжэ арадай ансамбль «Ленин тухай дууе», шэлэй заводой соёлой байшангай эхэнэрнүүдэй вокальна бүлэг «Ородой үргэн тала», судна бүтээлгын заводой эхэнэрнүүдэй вокальна бүлэг «Ород һайхан дууе» гүйсэдхэһэн байна. Сценэ дээрэ гараһан хоор бүхэн яһала һайн бэлэдхэлтэй байна гэжэ бүхыдэнь тэмдэглэхээр. Зүүн Сибириин технологическа институдай эрэшүүлэй гүйсэдхэһэн «Ашата Ленинэй бодол юм», камерна хоорой «Стабат Матэр» болон авиапредприятиин хоорой дуулаһан «Үшөө дээшээ» гэжэ дуунууд харагшадта илангаяа һайшаагдаа. Энэ хадаа эдэ хоорнуудай уран һайханай эрхим коллективүүд байһыень гэршэлбэ.

Буряадай багшанарай институдай студент Д. Тогтохоевой гүйсэдхэһэн «Хадын сэеэнаһаа» гэжэ буряад арадай дуун харагшадай дурые буляаба. Арадай дуунай аялгын нугалбарида тэрэнэй хоолой таарижа, аялга угаа сүлөөтэйгөөр гараха юм. Монголой композитор Дарамзагдын бэшэһэн «Хүсэн айсын гялбаа» гэжэ гоё һайхан дууе Улаан-Үдын лесотехникумдэ һуража байһан Алтнацоож Бутэмж хоёр ирагуу гоёор гүйсэдхэбэ.

«Хүрэшэгүй холо» гэжэ дуу дуулаһан Ф. Ковыршина (горпромторг), «Бага газар» гэжэ дуу дуулаһан Ю. Осипенко (МВД), «Хрусталь» (шэлэй завод) гэжэ инструментальна ансамблиин хүгжэм доро А. Андреевэй «Инаг дураяа гамнаарай» гэжэ дуу гүйсэдхэһэн Э. Алсырова, «Маната үглөө», «Би тантай золгоо һэм» гэһэн урданай романснуудые дуулаһан Н. Карпов (авиапредприяти), «Улаан сэсэгүүд» гэжэ дуу дуулаһан багшанарай институдай студент Б. Сандаков, «Байгалай долгин» ансамблиин солистка С. Баяртуева гэгшэдые харагшад халуунаар үдэшөө.

Советскэ районой уран һайханай харалга дүүрэбэ. Түгэсхэлэй концерт 4 час тухай саг соо үргэлжэлөө. Энэ харалга юу харуулааб? Районой уран һайханай хүдэлмэриин хүгжэһые харуулаа. Энээниие хэдэн зуун хүнэй хабаадалгатайгаар үнгэрһэн түгэсхэлэй концерт гэршэлнэ.

Б. ЮНДУНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. БГПИ-гэй студент Б. Сандаков буряад аялга хангюурдана. 2. «Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй түлөөлэгшэ Г. Алексеева шэмээшэг аллага татахань.

С. БАЛДУЕВАЙ фотонууд.

УРАН ЗУРАГАЙ ДОЛООН ХОНОГ

Үржэдэр манай республикын мэдээжэ уран зураашад Борис Садыков, Солбон Ринчино, Лев Лабок гэгшэд Улаан-Үдын гарнизоной сэрэгшэдтэй уулзалга үнгэргэжэ, зохёохы ажал хүдэлмэри, түсэбүүд тухайгаа тодорхойгоор хөөрэжэ үгэһэн байна.

Энэ уулзалга хадаа Улаан-Үдэдэ нээгдэһэн уран зурагай долоон хоногой программаар хараалагдаһан нэгэ хэмжээ ябуулгань болоно. Республикын Уран зураашадай холбооной, Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран һайханай музейн үүсхэлээр эхилһэн энэ долоон хоногой үедэ республикын ниислэлэй предприяти, һуралсалай газарнуудта, мүн хүдөөгэй районуудта нүүдэл выставкэнүүд нээгдэхэ, хүдэлмэришэд, колхозникуудай, һурагшад, студентнүүдтэй уулзалганууд үнгэргэгдэхэ юм.

Буряадай Уран зураашадай холбоондо республикын залуу бэлигтэнэй выставка нээгдэнхэй. Тиихэдэ БАМ-ай Буряадай участогтахи уран зурагай галерейдэ Валентин Архиповай выставкэ нээгдэбэ. Бэлигтэй энэ уран зураашан һүүлэй зургаан жэлэй туршада таһалгаряагүй шахуу зуун жэлэй магистраль баригшадай дунда байрлаһан. Тэдэнэй баатаршалга харуулһан олон тоото зурагуудые бүтээһэн габьяатай юм. Тиимэһээл Северобайкальскын хүн зон Валентин Архиповай выставкые илангаяа халуунаар угтан абаа бшуу.

Эдэ үдэрнүүдтэ Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ музейн залнууд дотор РСФСР-эй уран зураашадай декоративно-прикладной искусствын зохёолнууд табигданхай. Гадна уран зураашад мастерскойнуудайнгаа үүдэ үргэнөөр сэлижэ, ажал хүдэлмэритээ дуратайшуулые танилсуулжа байнхай.

Эдэ бүхы выставкэнүүдтэ табигдаһан зурагуудай гол герой хадаа мүнөө үеын хүн, тэрэнэй ажал ба тэмсэл болоно гэжэ онсолон тэмдэглэхэ шухала. Буряадай уран зураашадай бүтээлнүүдэй дунда республикын суута малшад, механизаторнууд бусад мэргэжэлтэдэй һорторедүүд бии. Мүн БАМ-ай барилгашадта зорюулагдаһан элдэб жанрай бүтээлнүүд илангала олон гээд һайшаан мэдэрмээр.

Манай корр.

БЭЛЭГ БОЛГОН БАРЮУЛМААР

«49-һөө 6-ень, 36-һаа 5-ыень гэһэн «Спортлотогой» наадан, «Спринт» Буряадай ажалшадта һайшаагдажа, район бүхэндэ мэдээжэ болон дэлгэрэнхэй. Байгша оной түрүүшын гурбан һарын туршада лотерейн биледүүд илангаяа олоор худалдан абтаа. Тодорхойлон хэлэбэл, энэ хугасаада 513.326 түхэригэй билетүүд худалдагдаһан байна.

Жэлэй эхеэр «Спортлотогой» 8-дахи, 9-дэхи тиражнуудта илангаяа олон шүүбэринүүд тудажа. Улаан-Үдэ хотодомнай ажаһуугшадай зариман нилээд баясаа. Жэшээлхэдэ, 8-дахи тиражда 04873062-дохи номерой АА сериин карточкаар 5 номер таагдажа, 1059 түхэриг шүүгдэһэн, 9-дэхи тиражда 27073285-дахи номерой АА сериин карточкаар мүн лэ табан номер таагдажа, 3075 түхэригэй шүүбэри тудаа.

Аза талаантайшуулай саашадаашье бүри ехэ шүүбэридэ хүртэхэ гэһэн найдалтай байһаниинь ойлгосотой.

Энээн дээрэһээ уламжалан юу хэлэхэеэ һанаабши гэхэдэ, һүүлэй үедэ хүн зон бэе бэедээ «Спортлотогой» карточкануудые гү, али «Спринтын» билетүүдые бэлэг болгон барюулалсадаг болоо. Мүнөө майн һайндэрнүүд дүтэлжэ байнхай. Тиимэһээл «Союзпечатиин» болон «Спортлотогой» тусхай киоскнуудта билетүүдые ямаршье сагта худалдан абамаар. Гэхэһээ гадна, саг үргэлжэ дабтагдадаг алдууһаа һэргылхын тула наадаанай дүримтэй һайса танилсаад, саг соонь билетүүдээ «Спортлотогой» хайрсаг руу табиха шухала гэжэ дахинаа һануулая. Хүдөө нютагуудта ажаһуугшад тиражай болохоһоо хоёр долоон хоног урид «Б», «В» хубинуудаа хайрсаг руу хэхэ зэргэтэй.

С. ГЕРГЕСОВА,
«Спортлотогой» Буряадай управлениин ахалагша инструктор.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

САМБО

ОЛООРОО ХАБААДАБАШЬЕ...

Самбо барилдаагаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улаан-Үдын түмэр замай техникумэй спортзал соо боложо дүүрөбэ.

«Локомотив», «Труд», «Спартак», «Динамо», «Урожай» (Шэнэ-Бэрээн) бүлгэмүүдэй, Бабушкин хотын, Энхэй, Хяагтын-Адаг тосхонуудай суглуулагдамал командануудай 102 самбист энэ мүрысөөндэ хабаадаһан байна. Иимэ олон команда түрүүшынхеэ суглараа, гэбэшье байгша оной чемпионадта хабаадаһан спортсменүүдэй мэргэжэл шадабари жэгдэ бэшэ, юрэнхыдөө һурагшаг байгаа гээд онсолон тэмдэглэлтэй. Илангаяа эгээл хүнгэн, хүндэ шэгнүүрнүүдтэ хангалтагүй үсөөн хүн сугларба.

Эгээл хүнгэн шэгнүүртэ «Локомотив» бүлгэмэй түлөөлэгшэд С. Невзоров, Ч. Цырендоржиев, В. Федоров гэгшэд түгэсхэлэй мүрысөөндэ гараһан байна. 4:3 тоотойгоор Невзоровые диилэжэ, Чингис Цырендоржиев республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ түрүүшынхеэ хүртөө. Энэнь һурагша хүбүүнэй ехэ амжалта гээшэ.

Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой филиалай слесарь Валерий Максачук 52 килограммай шэгнүүртэ шалгарба. Энэ үбэл дзюдо барилдаагаар республикын ниислэл хотын нээмэл мүрысөөндэ тэрэ илажа гараа һэн. Нигэжэ бэрхэ хүдэлмэришэн спорттой батаар ханилдаг байһанаа гэршэлэн харуулба.

57 килограмм. Адлирхуу дүршэл шадабаритай, бэлигтэй бэрхэ залуу самбистнууд эндэ хабаяа туршаһан байна. Аха дүүнэр Александр болон Павел Раковууд, Леонид Актинов, Сергей Анциферов гэгшэдэй хэнинiшье илажа гараха аргатай һэн. Дүрэ булялдалгын барилдаагаар спортын мастер Л. Актинов, А. Раковтай уулзахадаа, гонгын ханхинатар хэдэхэн секундын үлөөд байхада, 19:6 тоотойгоор шүүжэ, сугларагшадай зүгһөө альга ташалгаар угтагдаа. Удаань С. Анциферовые илабашье, һүүлшын уулзалгада П. Раковта очкогоор шүүгдэжэ, хоёрдохи һуури эзэлбэ.

Буряадай багшанарай институдай дүрбэдэхи курсын студент Анатолий Очиров самбо барилдаагаар 1-дэхи разрядтай юм. Гэбэшье тэрэ эрэлхэг зоригтой, хүсэл эрмэлзэлтэй байһанаа харуулжа, илалта туйлаба. ЛВРЗ-гэй спортклубай энэ барилдаашанай «Динамын» түлөөлэгшэ спортын мастерта кандидат Максим Цыдыповтэй уулзахадаа, очкогоор диилэжэ гараһан ушарынь энээниие гэршэлнэ бшуу.

68 килограмм. «Труд» бүлгэмэй спортын мастерта кандидадууд Аркадий Мункуев, Николай Кириков гэгшэд түгэсхэлэй мүрысөөндэ тулалдахадаа, гоё һайхан арга дүрэтэй байһанаа харуулжа, сугларагшадай зүгһөө магтаал һайшаалда хүртэбэ. Урдандаа 62 килограммда барилдадаг байһан Аркадий бар хүсөөрөө булигдажа, хоёрдохи һууриие эзэлээ. Тиигэбэшье А. Мункуев гоё һайхан арга дүрэтэй байһанайнгаа түлөө ресспорткомитедэй тусхай шанда хүртэһэн байха юм.

Бусад шэгнүүрнүүдтэ Н. Дагаев («Динамо»), А. Борщенко (Шэнэ Бэрээн), В. Трепетун («Локомотив»), С. Пермяков, В. Вострецов (хоюулаа «Динамаһаа») гэгшэд илажа, республикын чемпионууд болоһон байна.

Мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, залуу барилдаашад, тусхайлбал, Ч. Цырендоржиев, П. Раков, А. Очиров, А. Перебоев болон бусад яһала һайн һорилго эдэлхэлтэй, бэрхэ самбистнууд боложо ябаһанаа харуулба. Улаан-Үдын 14-дэхи һургуулиин 9-дэхи класай һурагша Алёша Перебоев энэ жэлдэ эдиршүүлэй дунда Алас-Дурна зүгэй зоныын мүрысөөндэ гурбадахи һуури эзэлэ һэн. Энэнь эдир хүбүүнэй ехэ ерээдүйтэй байһые гэршэлнэ.

«Динамо» бүлгэмэй республиканска соведэй эбтэй эетэй суглуулагдамал команда илажа, физкультура болон спортын республиканска комитедэй дамжуулгын кубогаар, I шатын дипломоор шагнагдаһан байна. Һүүлэй 5—6 жэлэй турша соо илалта туйлаһан ЛВРЗ-гэй спортклубай самбистнууд — хоёрдохи, «Спартак» бүлгэмэй түлөөлэгшэд гурбадахи һуури эзэлбэ.

— Энэ жэлэй мүрысөөнэй һайн талань юуб гэхэдэ, аяар найман командын 100 гаран барилдаашад хабаадаба. Гэбэшье бүхы самбистнуудай арга дүрэ, мэргэжэл шадабари жэгдэ бэшэ. Спортын бүлгэмүүд болон клубуудай хүтэлбэрилэгшэд, тренернүүд энэ гоё һайхан зүйлые хүгжөөлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулжа, самбистнуудаа мэргэжэл шадабариие улам дээшэлүүлхын тула ехэ оролдолго гаргаха ёһотой гэжэ һананаб, — гээд мүрысөөнэй судья, СССР-эй спортын мастер Галактион Серегеев хөөрэнэ.

Б.М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: барилдаанай үе; эдир самбист А. Перебоев.

М. СУТУРИНАЙ фото.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотонуудай» апрелиин 11-дэ үнгэргэгдэһэн 15-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени соголобо.

«49-һөө 6 ень тааха спортлото»: 719.600 билет ороо.

Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (8 карточка) таагшад — 7.187 түхэриг, дүрбэн номер (899 карточка) тааһан хүнүүд — 72 түхэриг, гурбан номер (18.734 карточка) таагшад 5 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 6 ень тааха спортлото»: 2.845.503 билет ороо.

Табан номер (1 карточка) тааһан хүнүүд — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (1.803 карточка) таагшад — 157 түхэриг, гурбан номер (58.915 карточка) тааһан хүнүүд 9 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 15-дахи тиражай шүүбэринүүд апрелиин 22-һоо майн 22 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Промышленностиин ба хүдөө ажахын шэнжэлэлнүүд». «Апрелиин 18 — коммунис субботнигой үдэр» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл бадаруулха» — корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда. Республикын ажалшадай Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хабаадажа байһан тухай хөөрэһэн тусхай шэглэлтэй хуудаһанай материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда. «Ажабайдалай ба амгалан байдалай илан мандахын түлөө» — ТАСС-ай материал. «Замбуулинай дайдые эзэмдэлгэ ба шэнжэлгэ». «Ниидэлгэ дүүрөө, харилсаа холбоон үргэлжэлһөөр» — ТАСС-ай корреспондент М. Чернышовой статья. «Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин» — ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хилын саанаһаа эльгээһэн тобшо мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Совет хүнүүдэй хүсэлөөр» — Н. Манисевэй статья. «Шэнэ һонин, үнэн хэрэгүүд, тоо, баримтанууд» — суглуулбари. Спортивна мэдээсэлнүүд. Соносхолнууд.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, баруун-хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө 9—14 градус, зарим нютагуудта оройдоол 5 градус хүрэтэр дулаарха хараатай.

Улаан-Үдэдэ сэлмэлгэтэй, бүрхэлгэтэй байха, шииг нойтон орохогүй. Баруун-хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө 11—13 градус дулаан болохо.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар!». 10.35 — «Там, за горизонтом» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 11.55 — Узбегэй ССР-эй арадай артистка М. Шамаевагай концерт. 12.20 — Шэнэ һонин. 15.25 — Шэнэ һонин. 15.50 — «Эстафета творчества» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 16.40 — «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» (буряадаар). 16.55 — «Саяан» дамжуулга. Республикын адуушадай зүблөөндэ. 17.25 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 17.55 — «Манай город — манай гэр» — гэһэн циклһээ.

Москва. 18.30 — «Онтохондо айлшаар». «Пастушка у колодца» — уран һайханай фильм (ГДР). 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — Социалис Ажалай Герой Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Д. Б. Сундуев тухай Улаан-Үдын телестудиин очерк.

Москва. 20.20 — «Хани барисаан» — тележурнал. 20.55 — «Там, за горизонтом» — уран һайханай фильм (2-дохи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — Останкинодахи студиин концертнэ залда болоһон залуу уран бэлигтэнэй концерт. 00.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 16.40 — «Ород хэлэн». 17.10 — «Сиридэ» — кинопрограмма. 17.40 — «Урма баярай аялганууд» — фильм-концерт. 18.00 — «Москвагай комсомолой ажал хэрэгүүд».

Улаан-Үдэ. 18.30 — Баримтата фильмүүд. 19.30 — «Арадай хатарнууд» — фильм-концерт.

Москва. 20.00 — Ф. Листын зохёолнууд.

Улаан-Үдэ. 20.20 — «Манда айлшаар». 20.50 — Баримтата фильм.

ХРОНИКО

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1981 оной апрелиин 15-най Указаар:

Баунтын районой Таксимо гэжэ һуурин Муйска сельскэ Соведэй бүридэлһөө гаргагдажа, хүдэлмэришэнэй тосхон болгогдобо.

Хужар, Далахай, Хонгоодор гэжэ һууринуудһаа бүридэһэн Далахайн сомоной Совет Түнхэнэй райондо бии болгогдобо. Дурсагдагша сомоной Соведэй түб Далахай һууринда байха.

Хурамхаанай райондо Могойто һуурин Һахалиин сельскэ Соведэй бүридэлһөө гаргагдаа. Могойтын сельскэ Совет шэнээр байгуулагдаба.

Сэлэнгын райондо арадай депутадуудай Гусиноозёрско городской Соведэй захиргаанай мэдэлһээ Бараата һуурин, Загастайн сомоной Соведэй бүридэлһөө Ардасан, Таёжный гэжэ һууринууд гаргагдажа, тэдэнһээ бүридэһэн Бараатын сельскэ Совет байгуулагдаба. Бараатын сельсоведэй түб Бараата һууринда байха.

Редакторай орлогшо П. Р-Д. ОЧИРОВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2 68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76 отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-88, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21 информации — 2-34-05, перевод — 2 54 93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-03449. Заказ № 90. Индекс 5901.